

Προνεολιθική και Νεολιθική Κύπρος



Προνεολιθική Περίοδος ή Φάση Ακρωτηρίου: 11000/10000 – 8200 π.Χ.

Νεολιθική Περίοδος: 8200 – 3900/ 3700 π.Χ.

Ακεραμεική Νεολιθική: 8200 – 5500 π.Χ.

Πρωτοκεραμεική Νεολιθική («lacuna» - χρονολογικό κενό): 5500 – 4600 π.Χ.

Κεραμεική Νεολιθική ή Πολιτισμός της Σωτήρας: 4600 – 3900/ 3800 π.Χ.

Πλειστόκαινο

α) Το βάθος του θαλάσσιου πυθμένα.

β) Η διασπορά των αποθέσεων στις οποίες εντοπίστηκαν απολιθωμένα οστά.

Έδωσαν πολλά στοιχεία για την πανίδα του νησιού αυτήν την περίοδο.

α.

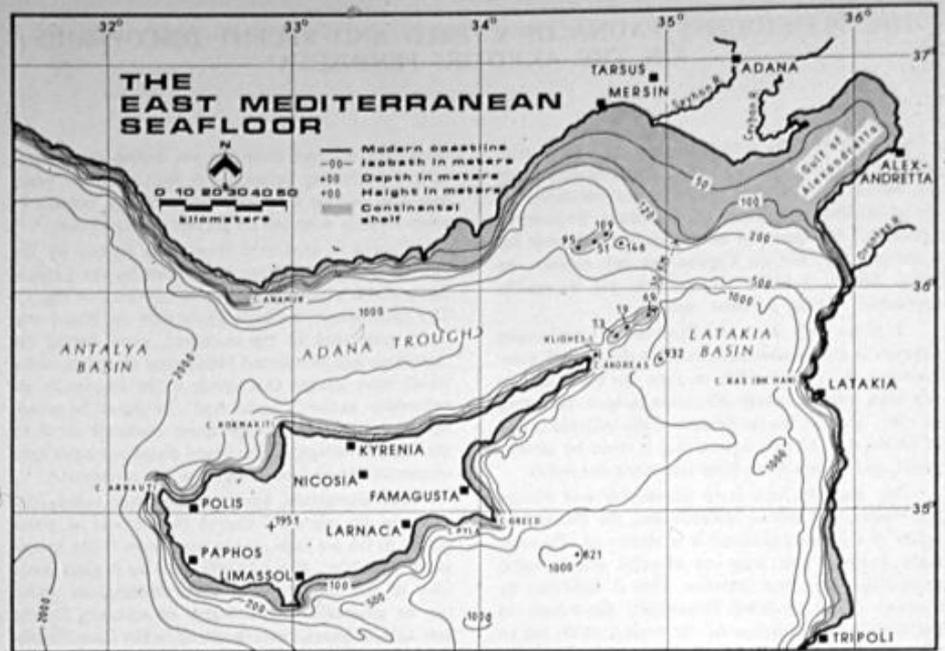


Fig. 1. The East Mediterranean Seafloor. (Drawn by A. Held)

β.

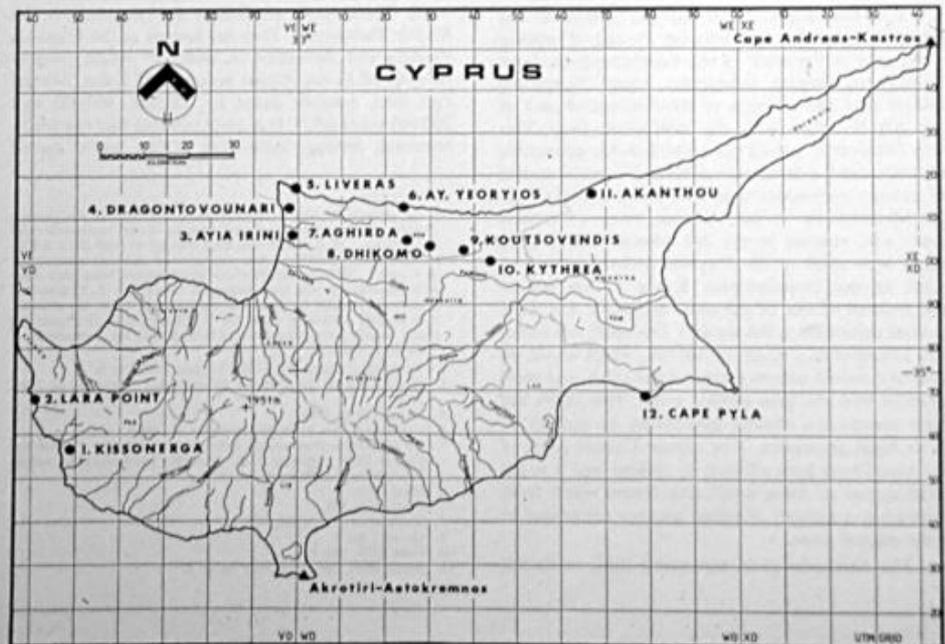
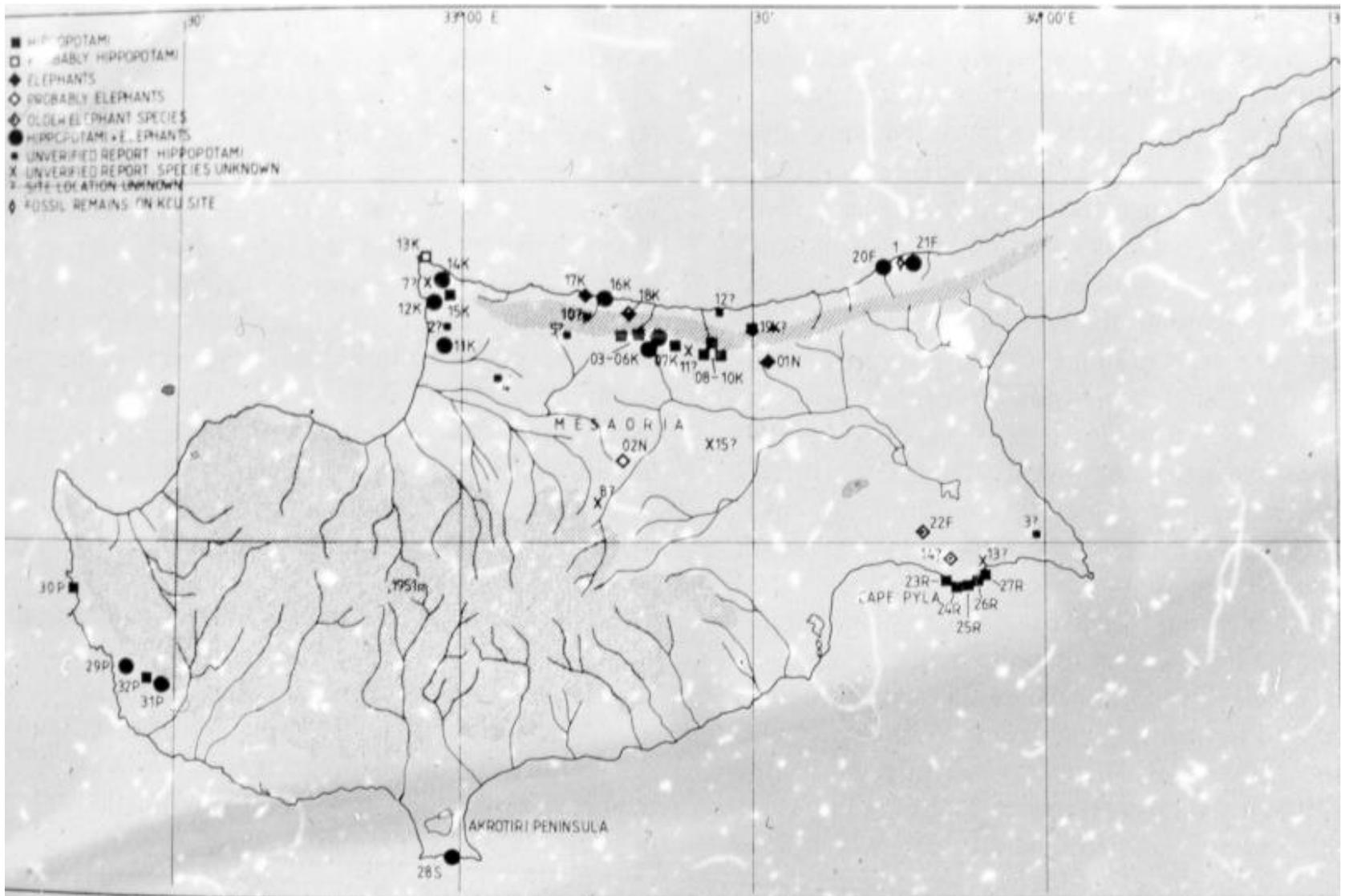


Fig. 2. Pleistocene osseiferous deposits. (Drawn by A. Held)



Αποθέσεις πανίδας Πλειστόκαινου.

Τρέμιθος

Τοπογραφικός χάρτης της περιοχής νοτίως της Αγίας Άννας. Παλαιολιθικές και Νεολιθικές αποθέσεις.

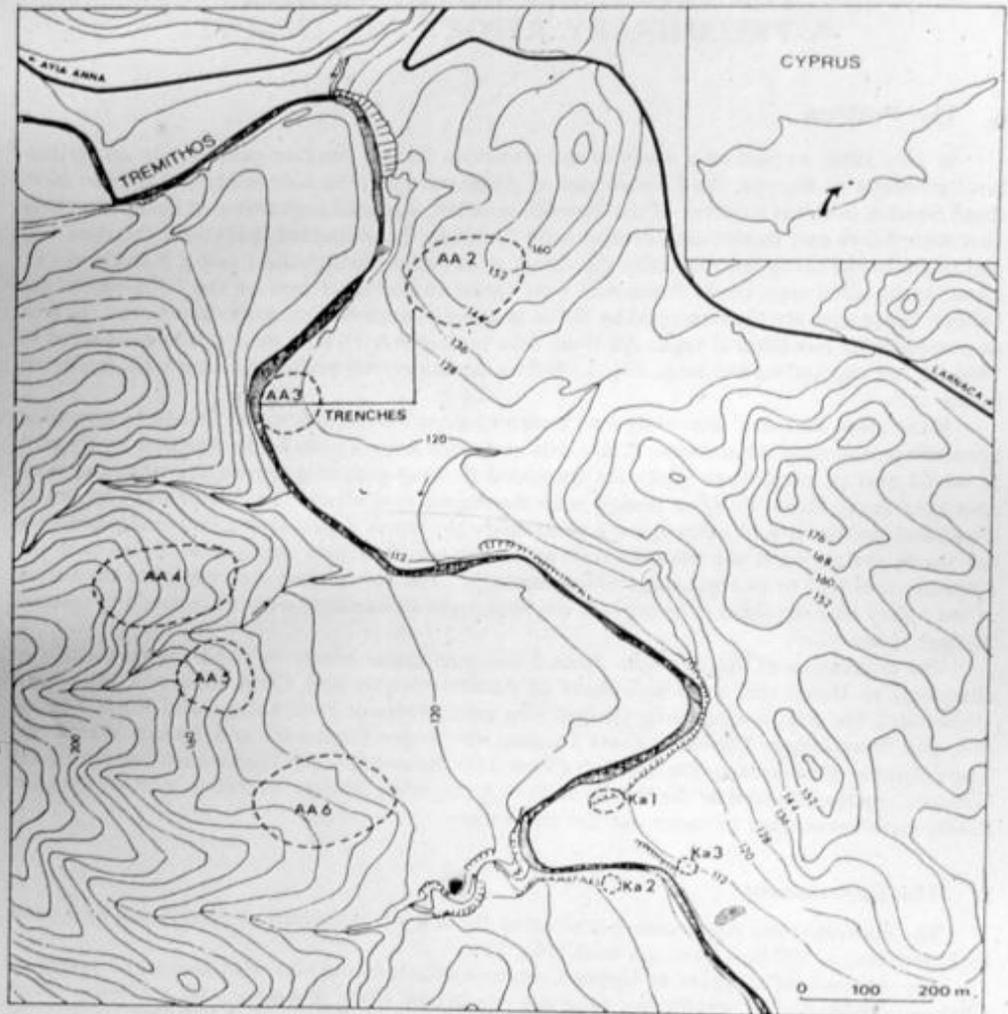


Fig. 1. Partial map of the survey area south of Ayia Anna. Ayia Anna 2: Late Neolithic-Roman Age. Ayia Anna 3: Upper Palaeolithic? Ayia Anna 4-6: Neolithic II. Kalochorio 1: Upper Palaeolithic? AA1 (Upper Palaeolithic?) lies north of the village Ayia Anna outside of the map. The map is drawn from the Cadastral sheets, topographical series.

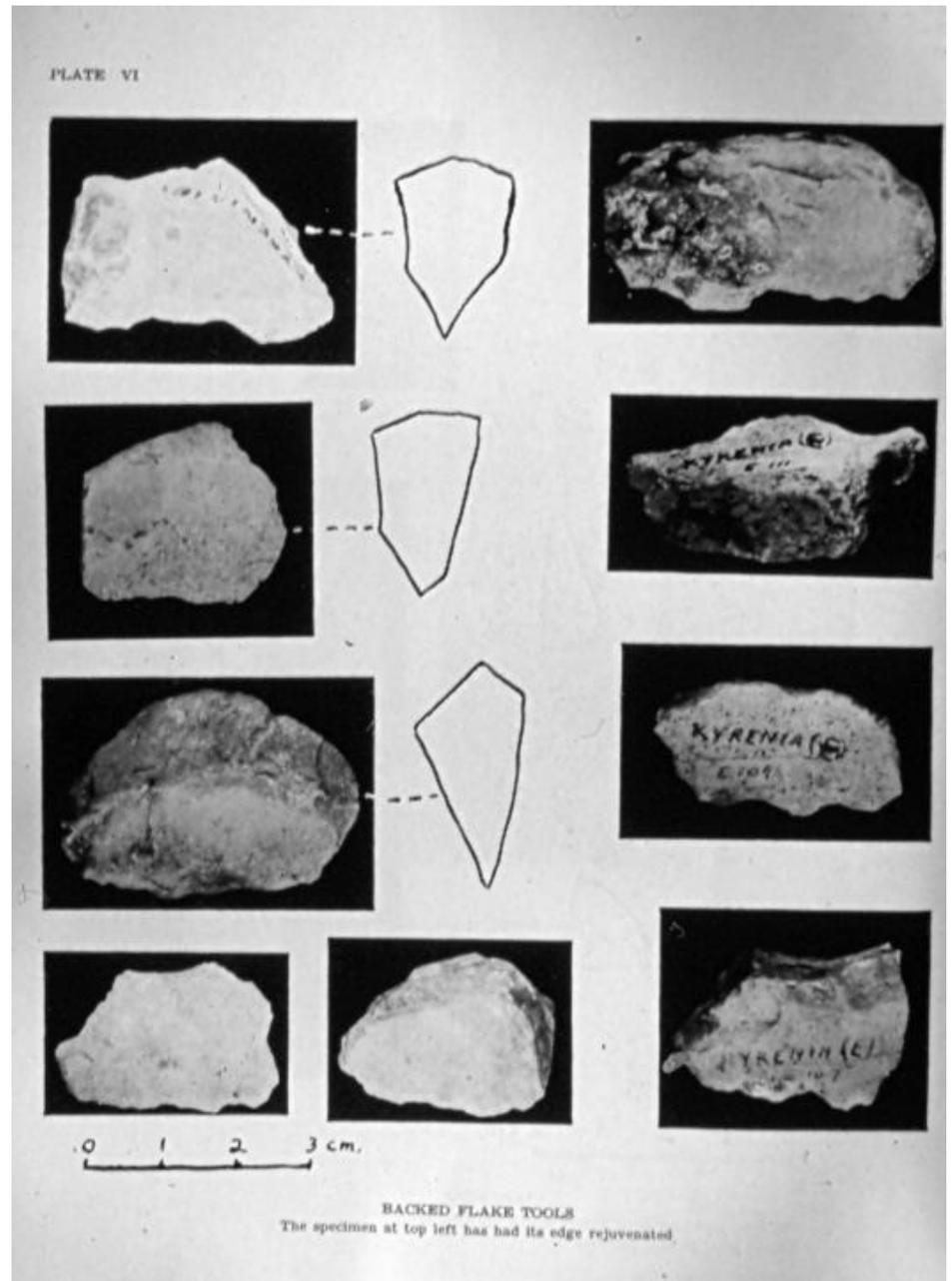


Fig. 1. The region of Kyrenia with sites E, C, W.

Προνεολιθικές θέσεις στην περιοχή της Κερύνειας.

Κερύνεια

Απολεπίσματα λίθινων εργαλείων. Εμφανή ίχνη κατεργασίας και μορφοποίησης του λίθου.



nage of the Paphos District in far western Cyprus (Fig. 1). This area lies west

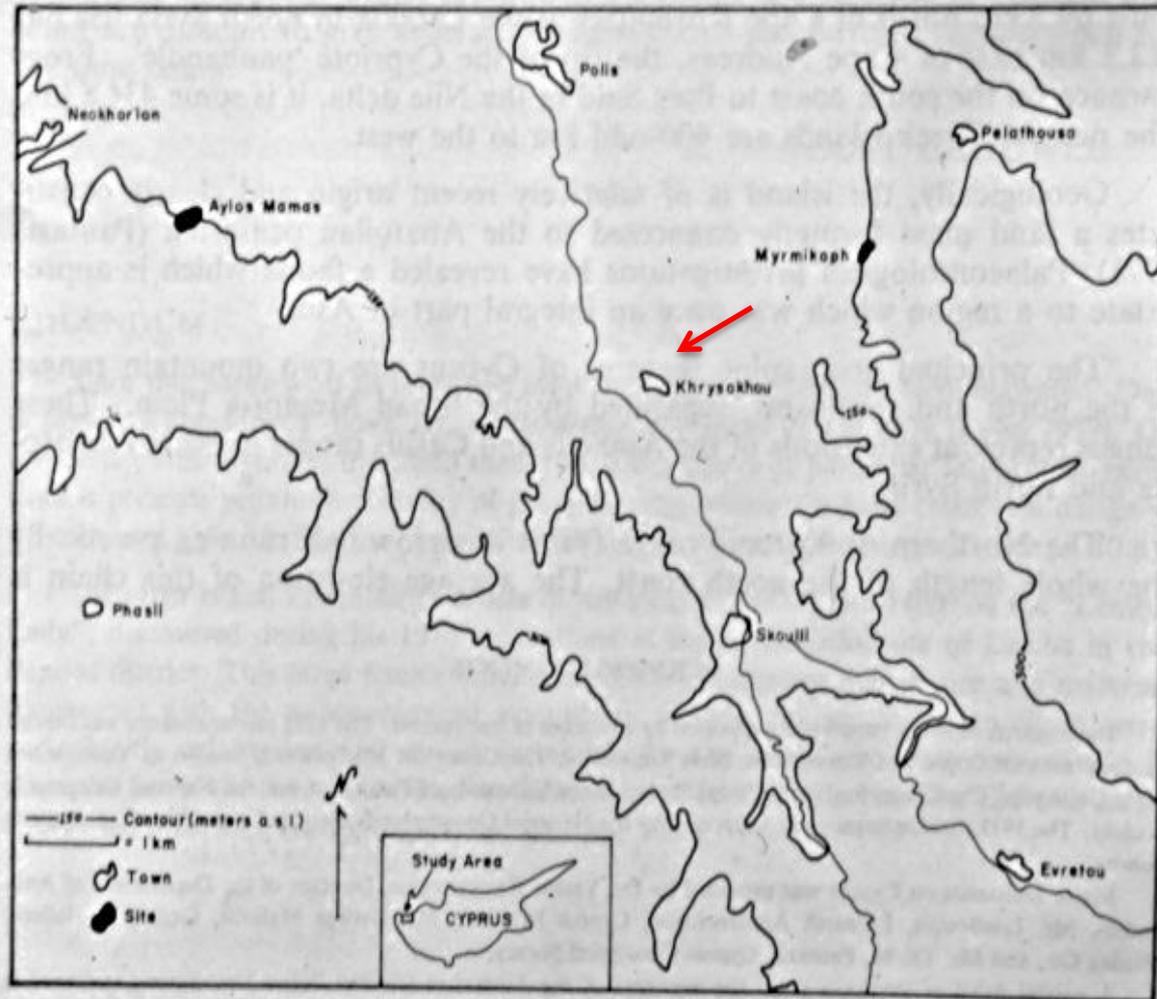


Fig. 1. The Khrysokhou River drainage of western Cyprus.

Παλαιολιθικές αποθέσεις στην περιοχή της Χρυσοχού (δυτικό άκρο νησιού).

Ακρωτήρι- Αετόκρεμνος

Χάρτης Ακρωτηρίου (νοτιοανατολικά του νησιού).



Fig. 1. Map of the Akrotiri Peninsula, Cyprus, showing Akrotiri-Aetokremnos. (Map modified from H. Swiny, 1982, maps 1 and 3).

Άποψη του Ακρωτηρίου από την κορυφή ενός λόφου. Στο σημείο που δείχνει το βέλος εντοπίστηκε η Θέση “Ε” με Προνεολιθικές αποθέσεις.



Θέση “Ε” Ακρωτηρίου

Φωτογραφία από την
ανασκαφή που άρχισε το
1987.



Θέση “Ε”. Φωτογραφίες από την ανασκαφή.

Φωτογραφία από το τέλος της ανασκαφικής περιόδου του 1990.





Θέση “Ε” Ακρωτηρίου. Φωτογραφία από την ανασκαφή.



Θέση “Ε” Ακρωτηρίου. Εκτεθειμένα κατάλοιπα οστών.



Θέση "Ε" Ακρωτηρίου. Στρωματογραφία. Διακρίνονται τέσσερα κύρια στρώματα, αλλά μόνο δύο (2 και 4) έφεραν ίχνη ανθρώπινης δραστηριότητας.



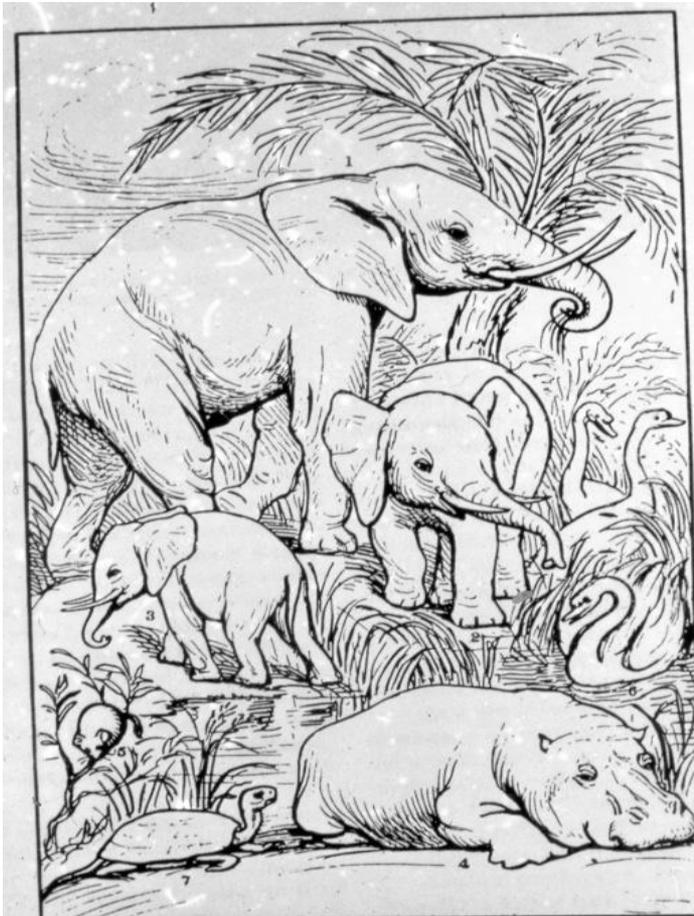
Θέση “Ε” Ακρωτηρίου. Συγκέντρωση οστών.



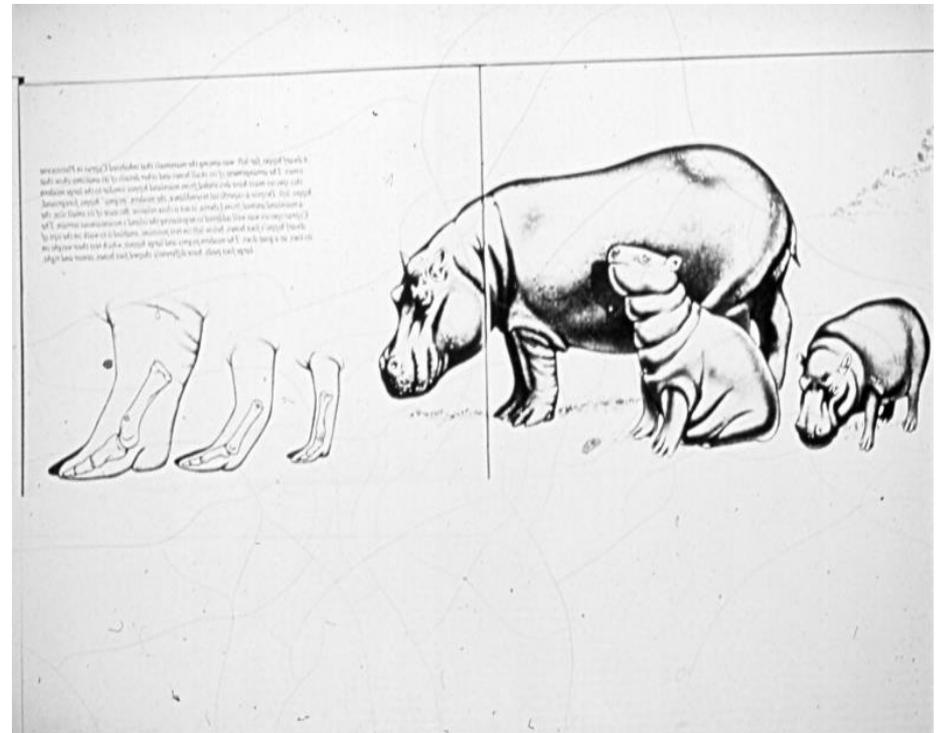
Στο εργαστήριο της Θέσης “Ε” του Ακρωτηρίου. Είναι εμφανής η μεγάλη πυκνότητα της εύρεσης οστών. Το 95% των οστών, ανήκει σε 100 τουλάχιστον πυγμαίους ιπποπόταμους. Το υπόλοιπο σε 3 νάνους ελέφαντες.

Η πανίδα στην Ευρώπη και την Κύπρο.

Μάλτα. Πανίδα Πλειστόκαινου.

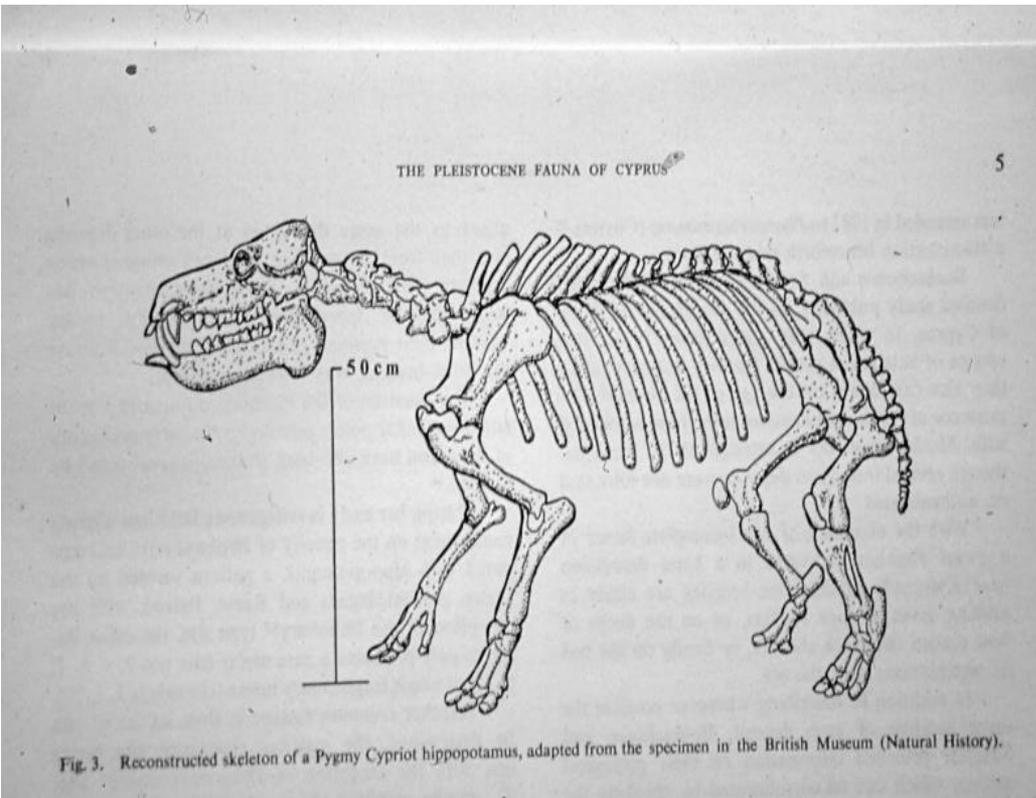


Σύγκριση μοντέρνου ιπποπόταμου και πυγμαίου (Phanourios Minutus) που έχει εξαφανιστεί.

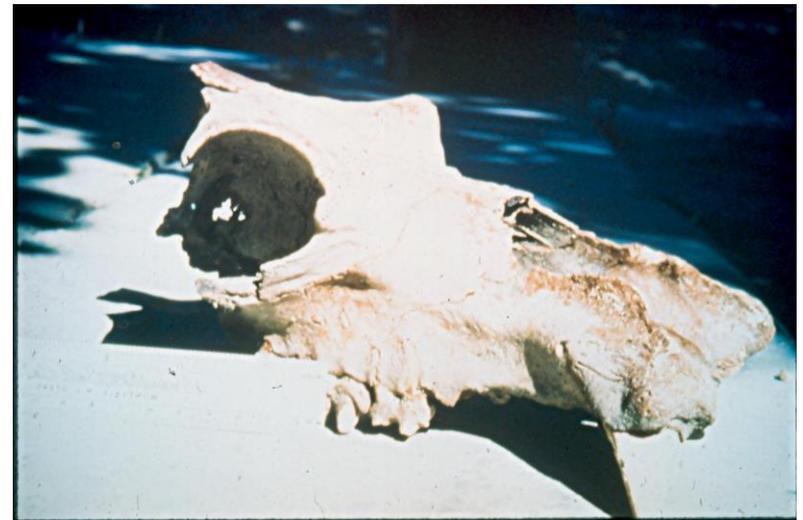


α). Ανασύνθεση σκελετού πυγμαίου ιπποπόταμου και β). κρανίο πυγμαίου ιπποπόταμου από την Θέση “Ε” στο Ακρωτήρι.

α.



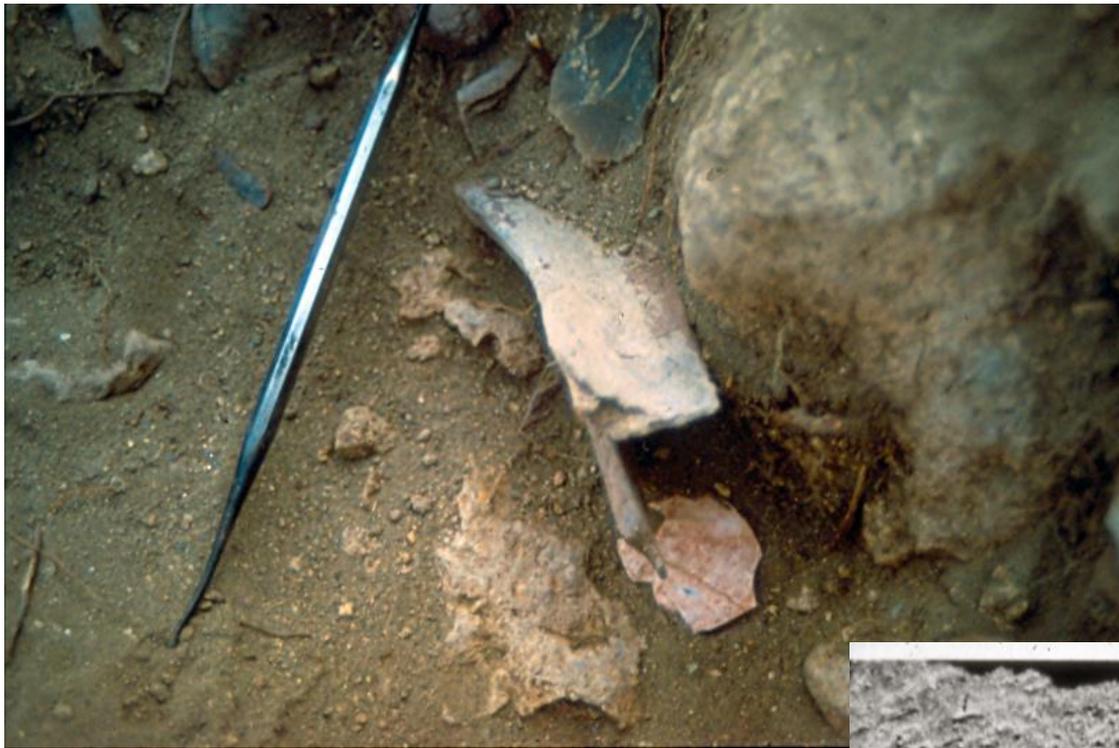
β.



Θέση “Ε”, Ακρωτήριο.

Ο Dr. D. Reese κρατά τις
σιαγόνες ενός πυγμαίου
ελέφαντα (*Elephas
Cypriotes*).





Θέση “Ε”. Κατάλοιπα
οστών και απολεπίσματα
λίθων.



Θέση “Ε”. Τμήμα της
ανασκαφής.

Λίθινα απολεπίσματα
(Thumbnails),
τυπικά της Θέσης “Ε”.

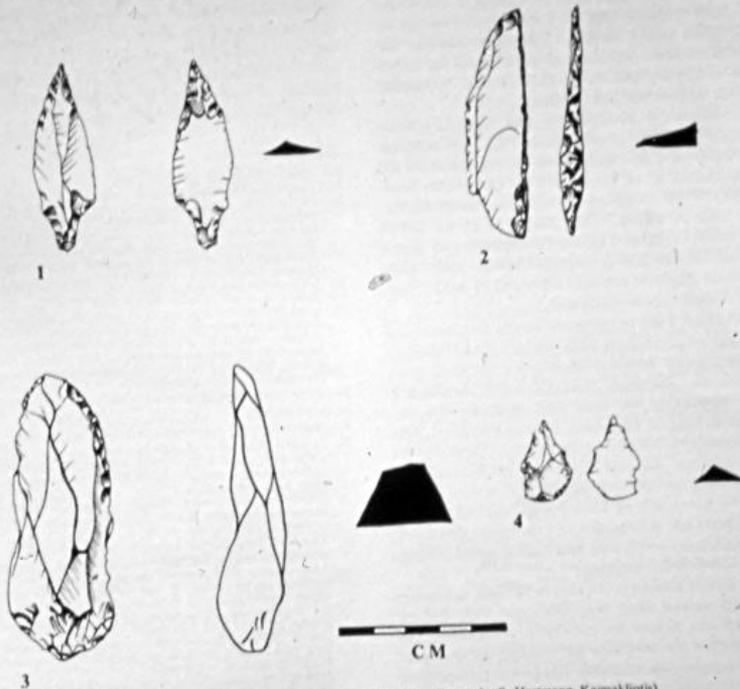


Fig. 4. Chipped stone artifacts from Site 23, Akrotiri. (Drawn by S. Hartmann-Kamakiotis).

Λίθινοι πελέκεις.

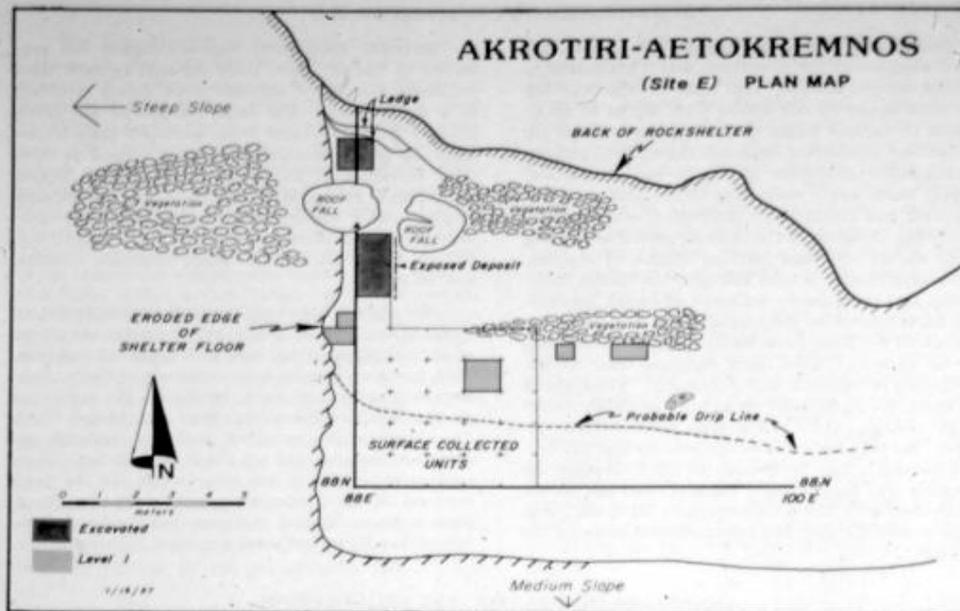


Fig. 2. Plan view of Akrotiri-Aetokremnos, showing location of recovery units from the 1987 investigations.

Κατά τομή σχέδιο που απεικονίζει τις ανασκαμμένες περιοχές του 1987.

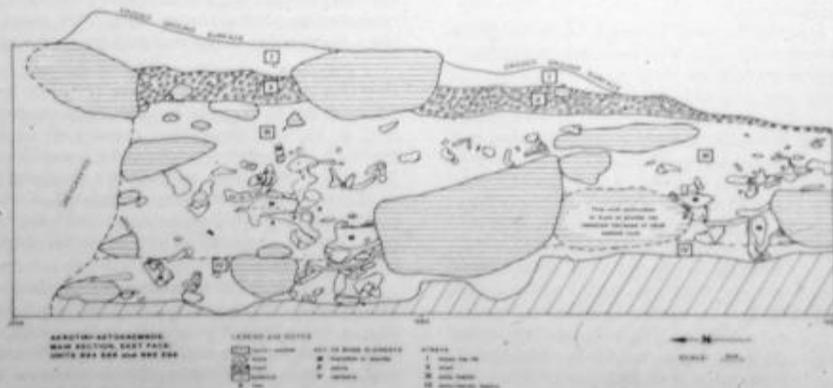
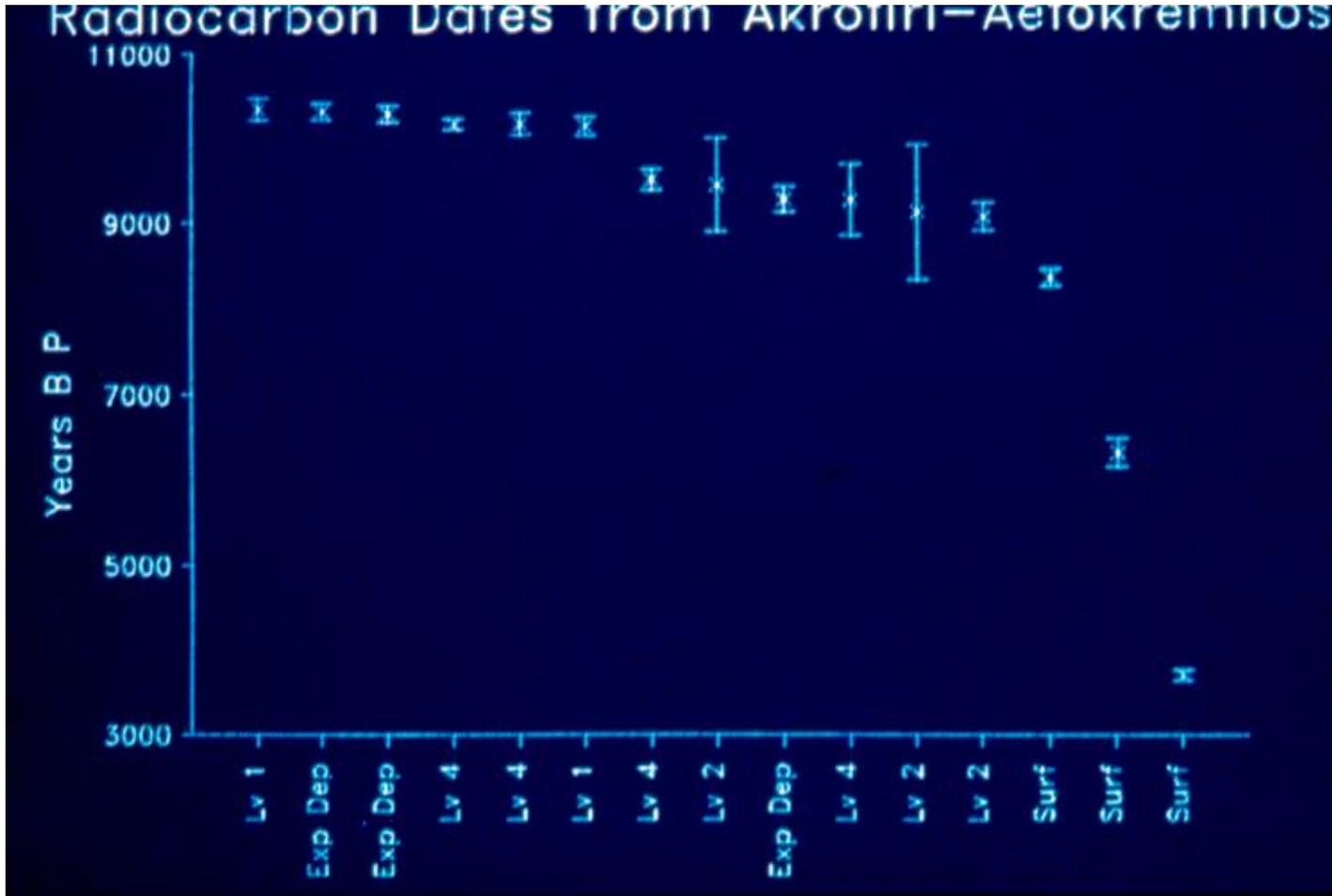


Fig. 3. Schematic section drawing of the main area excavated in 1987.

Κατά τομή σχέδιο της κύριας ανασκαμμένης περιοχής του 1987.



Διάγραμμα των αποτελεσμάτων της ραδιοχρονολόγησης με C14 σε συσχέτισμό με την στρωματογραφία της Θέσης “Ε”.

Ακεραμεική Νεολιθική

8200-5500 π.Χ.



Απ. Ανδρέας - Κάστρος

Βασίλεια, Δάπηθος, Αγ. Επίκτητος, Τρουλλί, Αγίрта

Πέτρα του Διμνίτη

Χρυσήλιού, Κυρά, Φιλιά, Δένια

Αμπελικού

Καταλιόντας

Φρέναρος

Ακροτήρι Γκρέκο

Κισσόνεργα

Χοιροκοιτία

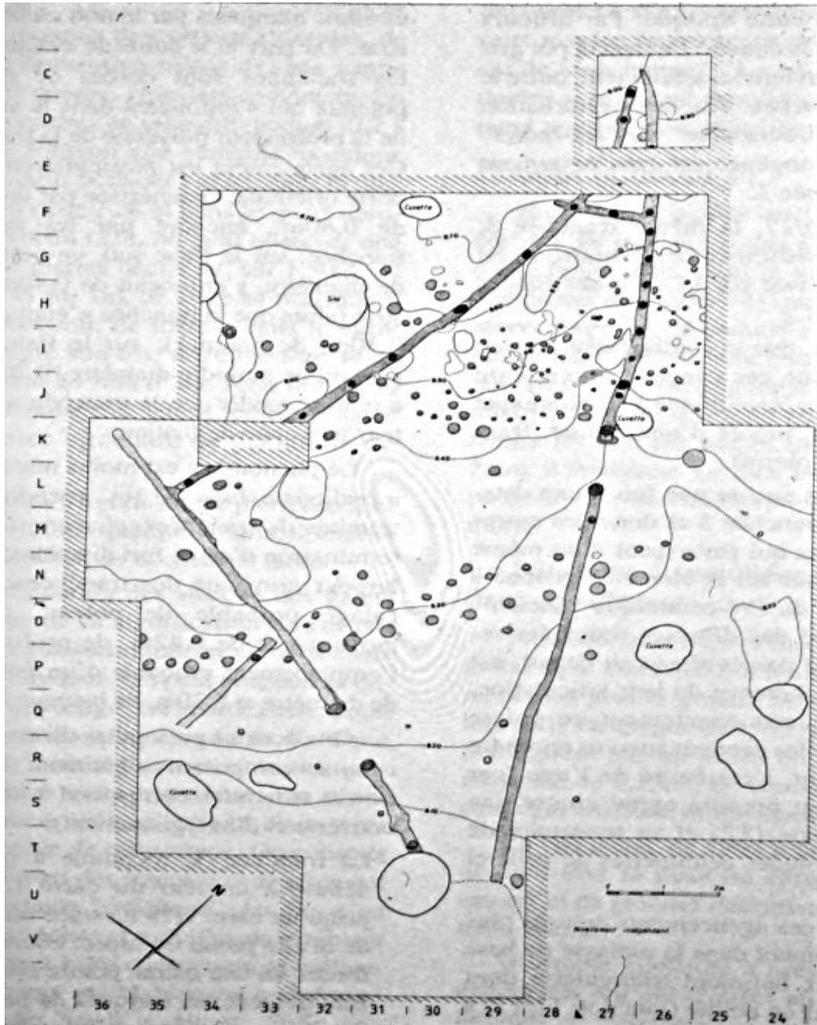
Δέμπα, Σουσιαού

Σοτήρα, Ερήμη

Ακροτήρι - Αετόκρεμος

Παρεκκλησιά- Σκυλλουρόκαμπος.

Σκυλλουρόκαμπος, Τομέας 1.

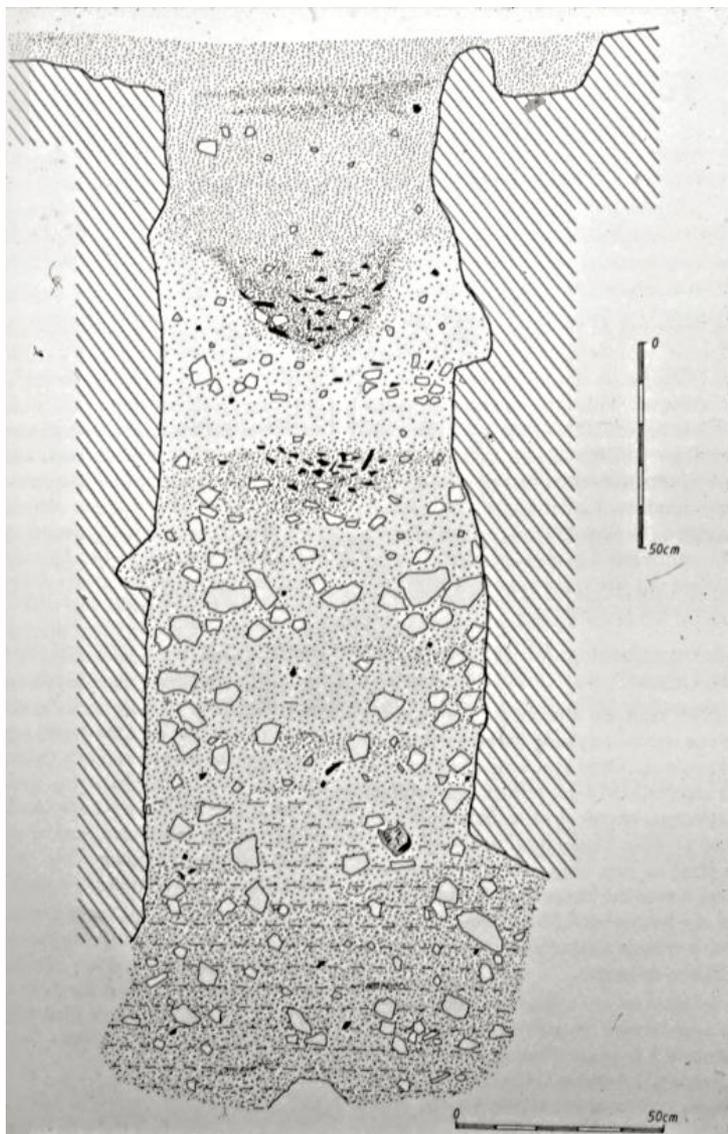


α.

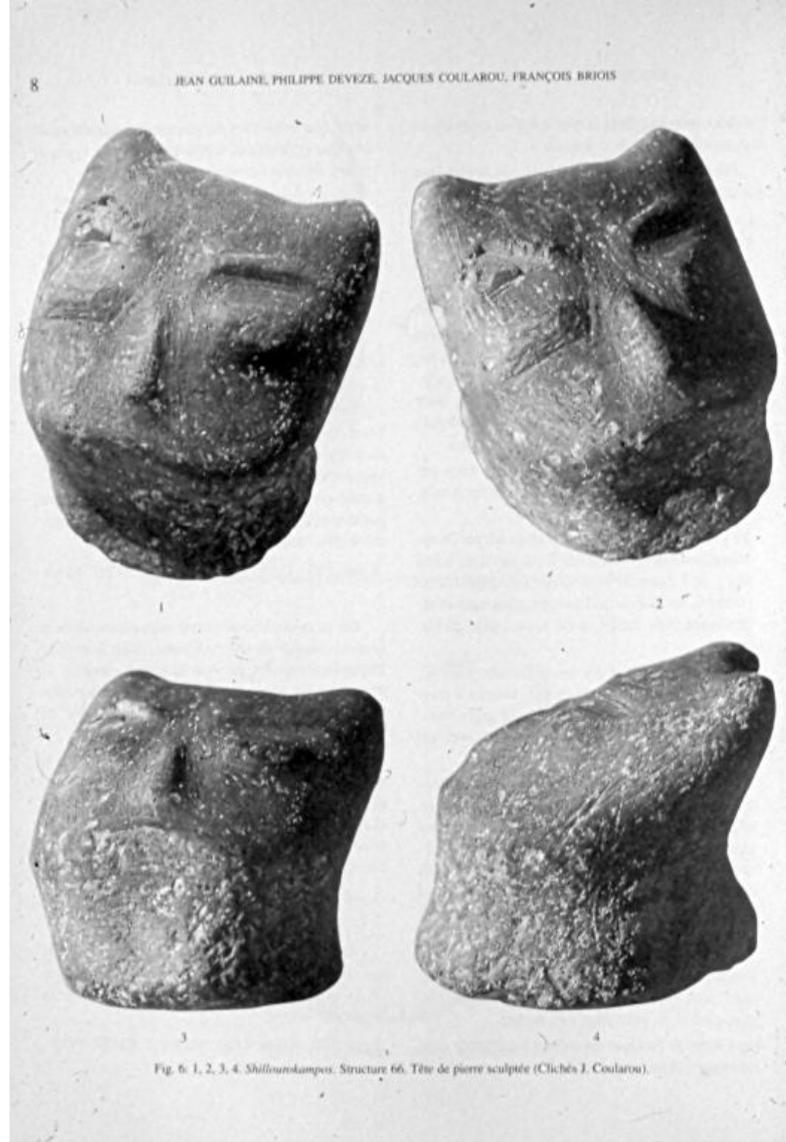
β.



Σκυλλουρόκαμπος πηγάδι 66.



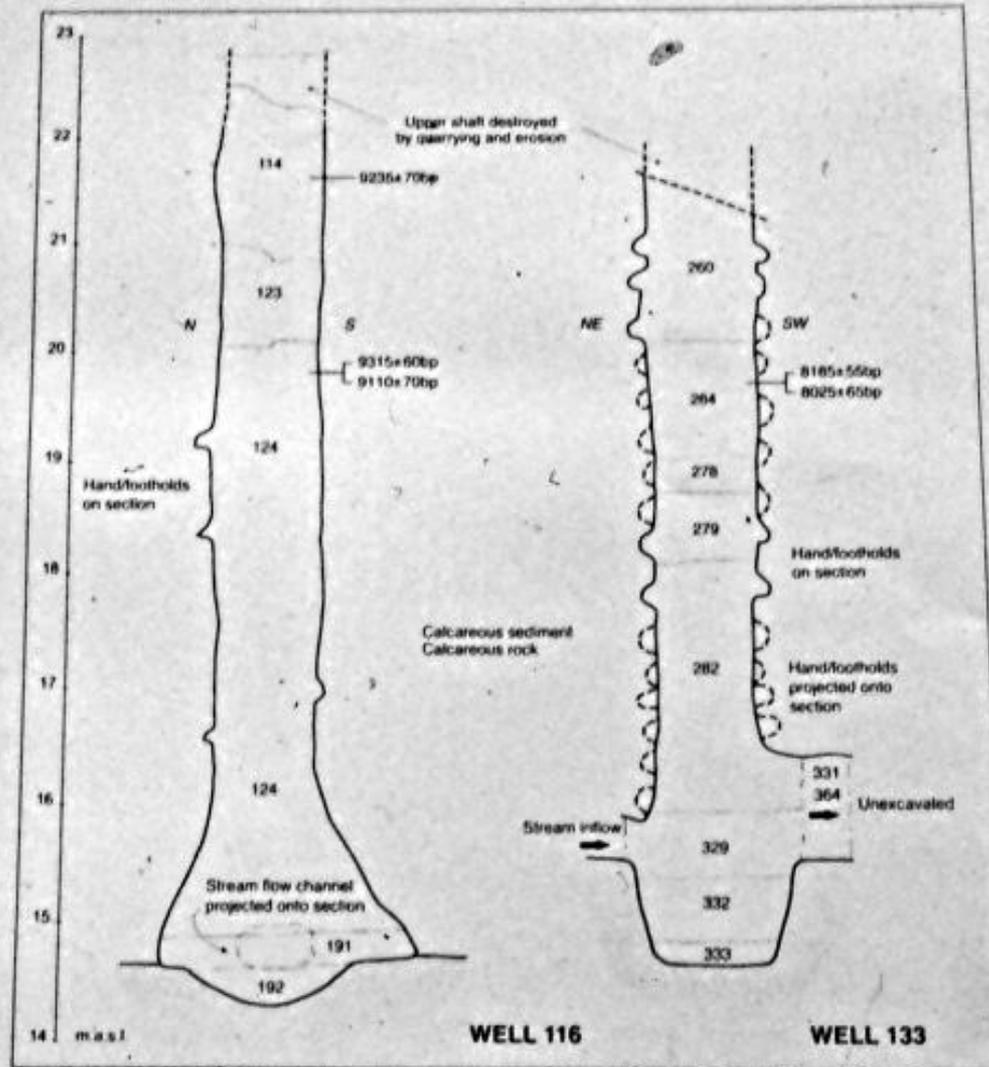
Σκυλλουρόκαμπος πηγάδι 66, λίθινη κεφαλή ανθρώπου με ζωόμορφα χαρακτηριστικά ή κεφαλή ανθρωπόμορφου ζώου.



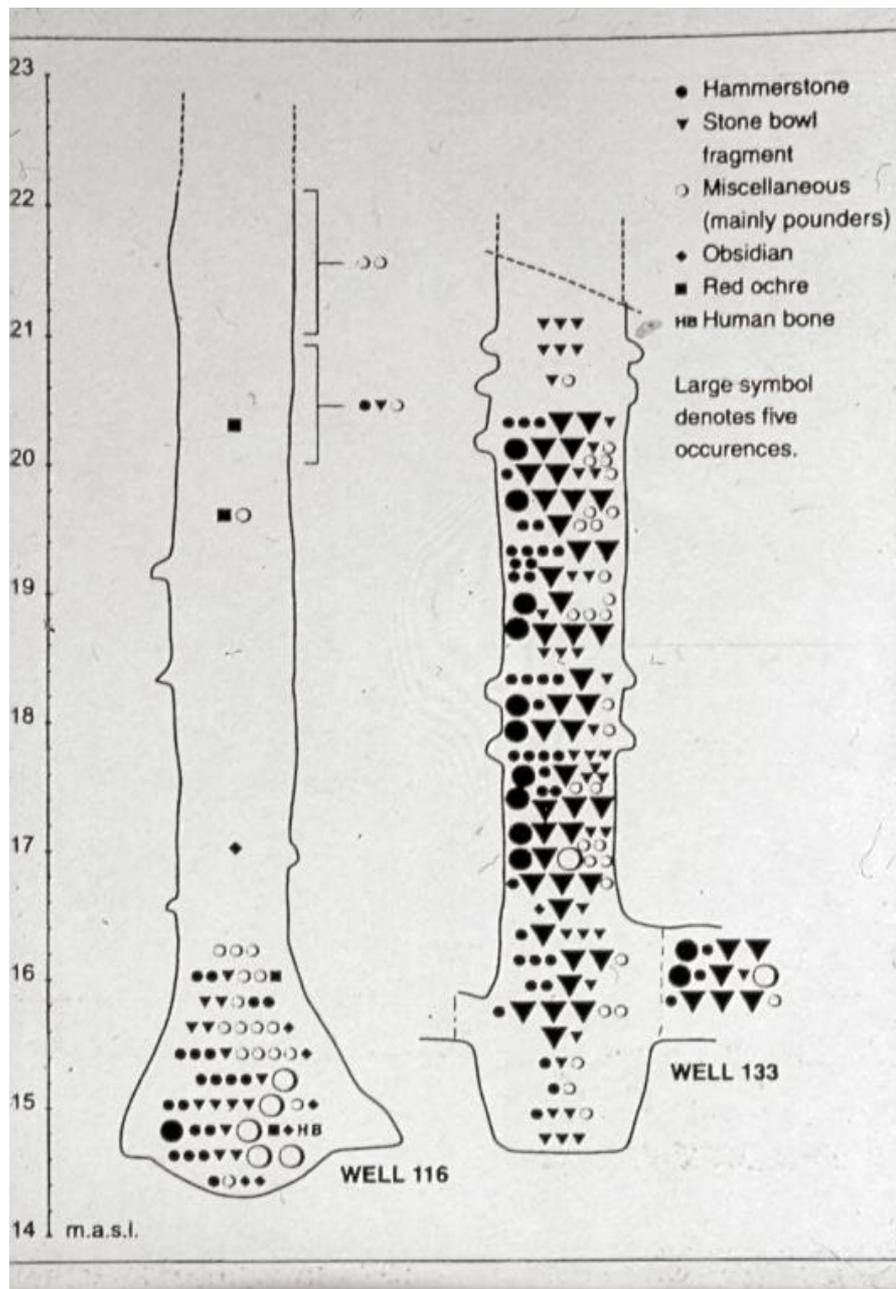
Κυσσόνεργα-Μυλούθκια

(Βόρεια της Πάφου στα ΝΔ του νησιού)

FIGURE 4. Kissonerga-Mylothkia wells 116 and 133 of the later 10th and 9th millennia BP respectively. Profiles show hand/footholds, major deposits with locations of samples for AMS dates and tapped stream flows.



Κυσσόνεργα- Μυλούθκια. Πηγάδια 116 και 133. Ίχνη ανθρώπινης δραστηριότητας κατά την ύστερη 10^η και 9^η χιλιετία π.Χ.

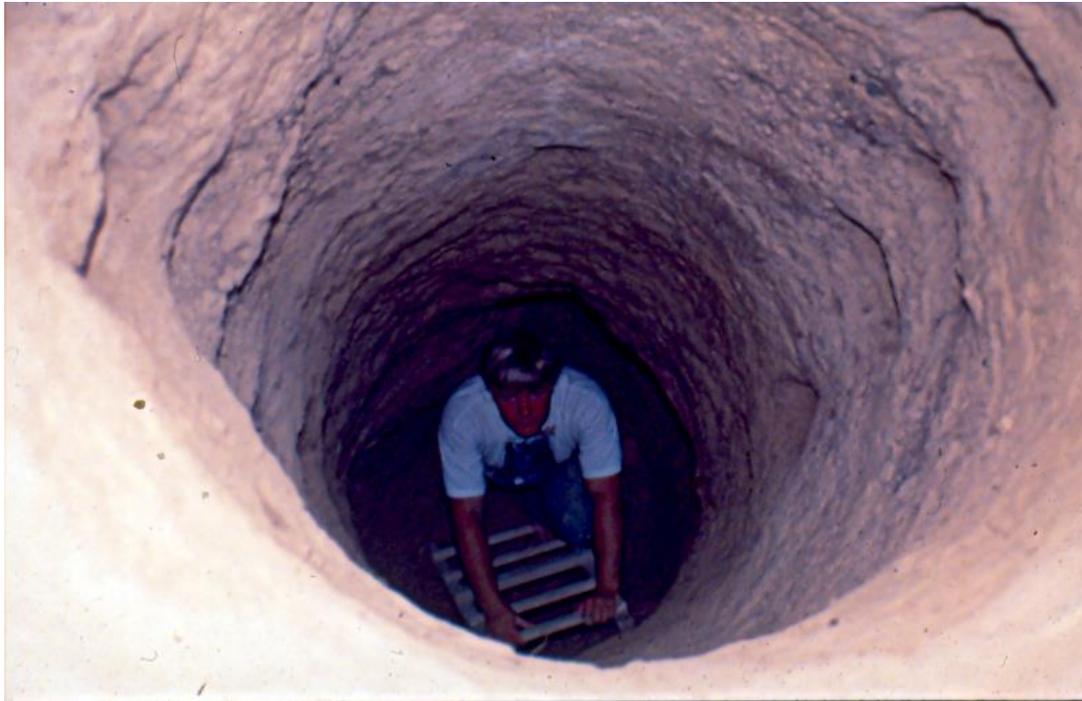


Κυσσόνεργα- Μυλούθκια.

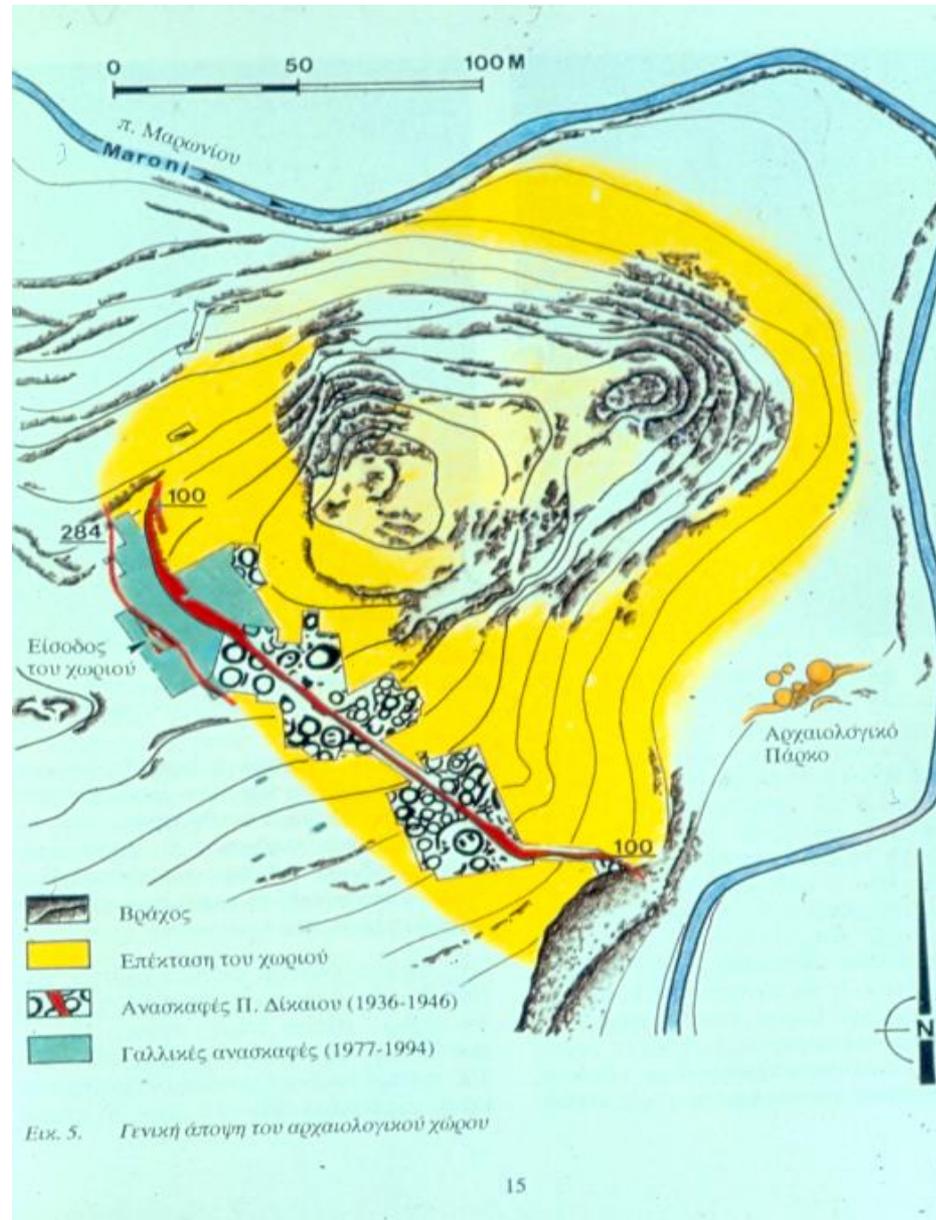
Πηγάδια 116 και 133.

Εντοπίστηκαν ίχνη από λίθινο πέλεκυ, λίθινο σκεύος, διάφορα εργαλεία κρούσης, οψιανός, κόκκινη ώχρα και ανθρώπινα οστά.

Φωτογραφίες από το πηγάδι 133 στην θέση Κυσσόνεργα- Μυλούθκια



Χοιροκοιτία



Εικ. 5. Γενική άποψη του αρχαιολογικού χώρου

Χοιροκοιτία. Νεολιθικός οικισμός



Χοιροκοιτία

Η κοίτη του ποταμού Μαρωνιού



Αεροφωτογραφία των γαλλικών ανασκαφών στην Χοιροκοιτία.

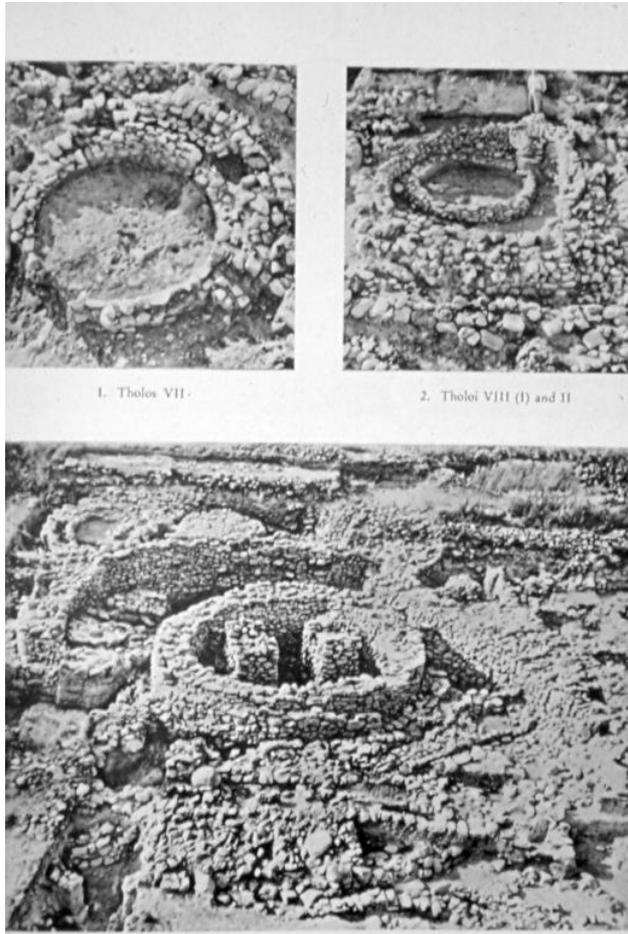


Εικ. 7. Η κοίτη του ποταμού Μαρωνιού,

Χοιροκοιτία

Θόλοι ΙΑ, VII, VIII και ΙΙ.

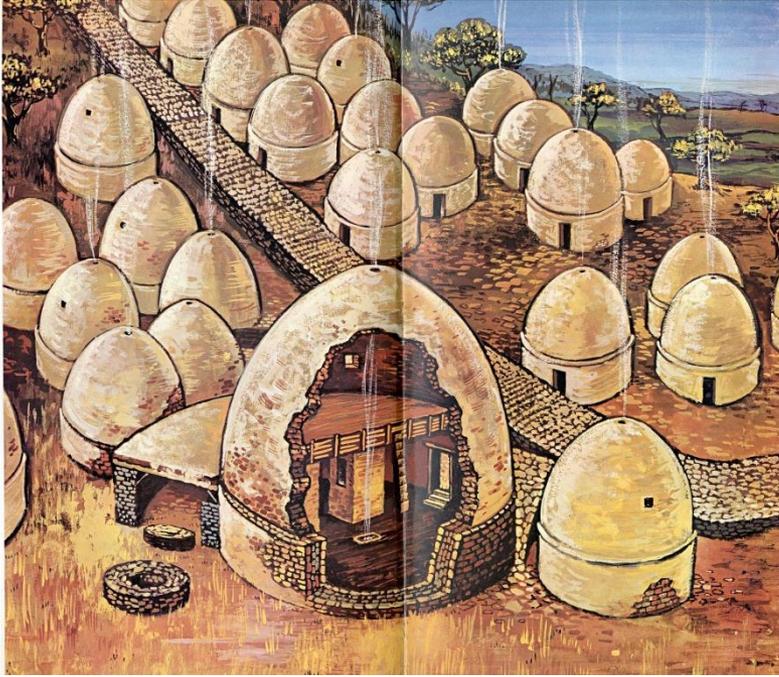
Άποψη του νεολιθικού
οικισμού



Χοιροκοιτία. Οδοντωτό κτήριο.



Χοιροκοιτία- Αναπαραστάσεις θόλων



5. Αναπαράσταση τμήματος του οικισμού της Χοιροκοιτίας που δείχνει τα θολωτά κελιά-θήλας. Στην κορυφή τους υπάρχει κλίμακα που οδηγεί στο μεγαλύτερο δωμάτιο από όπου οι κάτοικοι έβλεπαν τον ορίζοντα και οδηγεί κάτω στο κέντρο.

It is possible then that the pillars in tholos 1A fulfilled more than one purpose: that they were used not only for supporting a central post or pillar of wood by means of a transverse beam, but also to carry an intermediary floor or loft. Once the transverse beam or beams

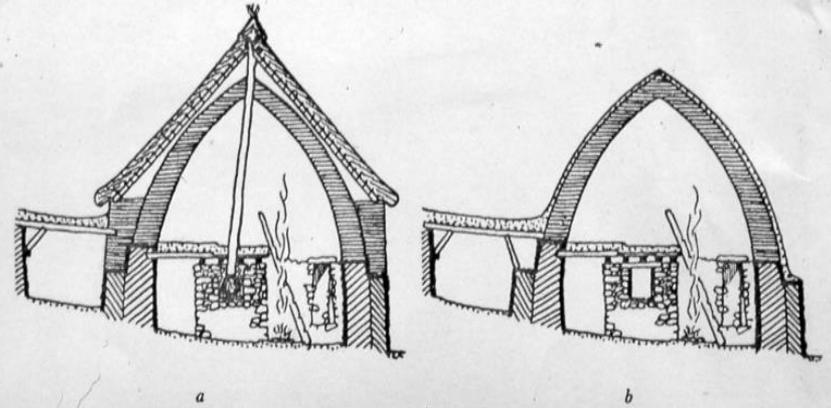
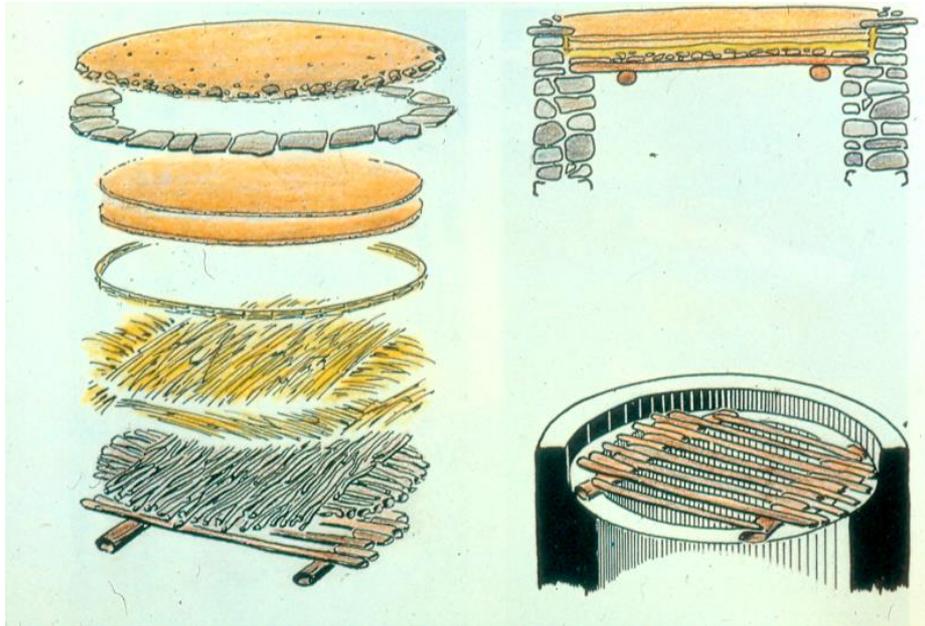


FIG. 2A. Alternative reconstructed sections through tholos 1A

were placed in the recesses of the stone pillars and their ends wedged in position with earth

Προτάσεις για την στέγαση των σπιτιών της Χοιροκοιτίας.

Η κατασκευή της στέγης

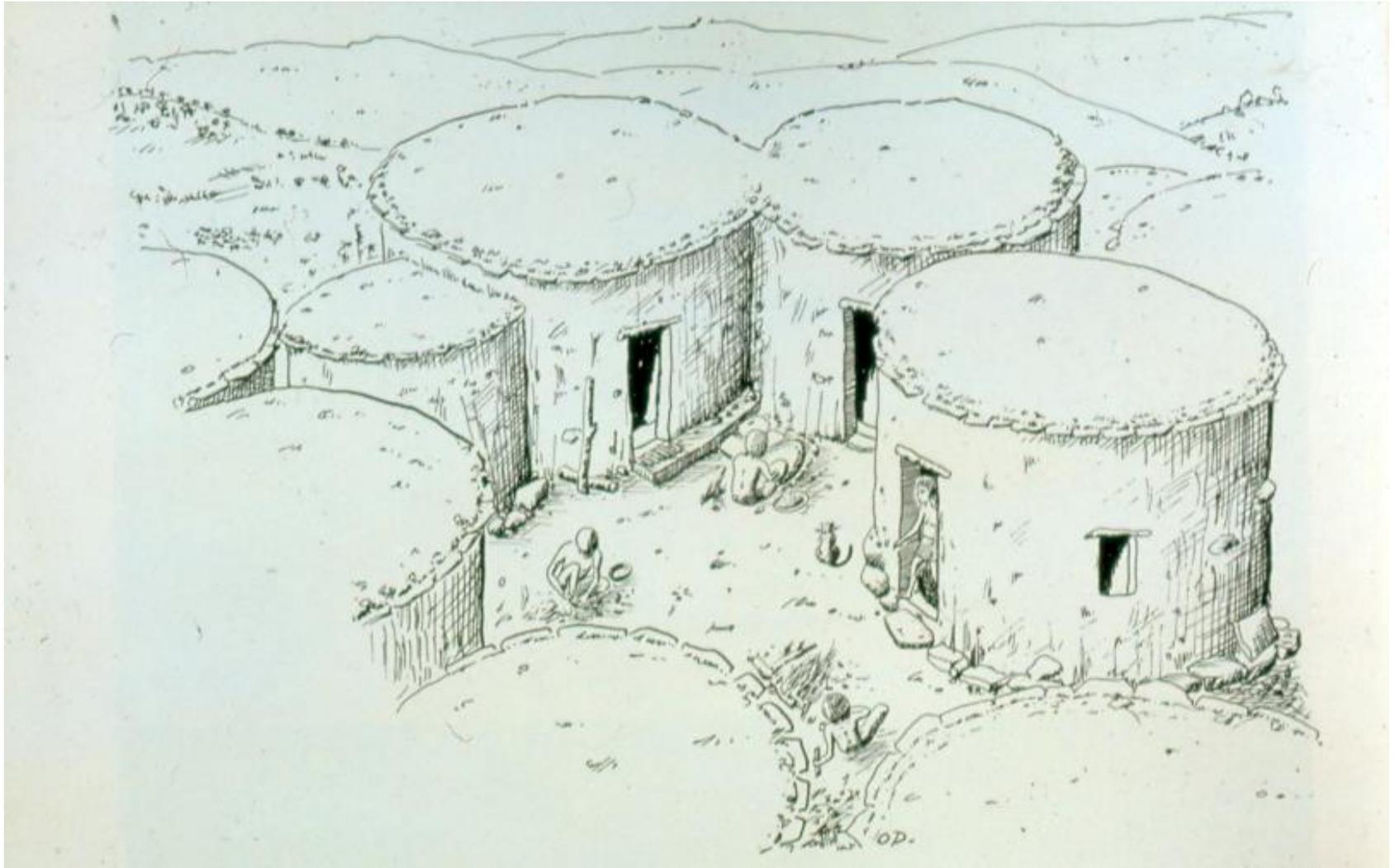


Θραύσμα στέγης



Ειχ. 11. Θραύσμα στέγης

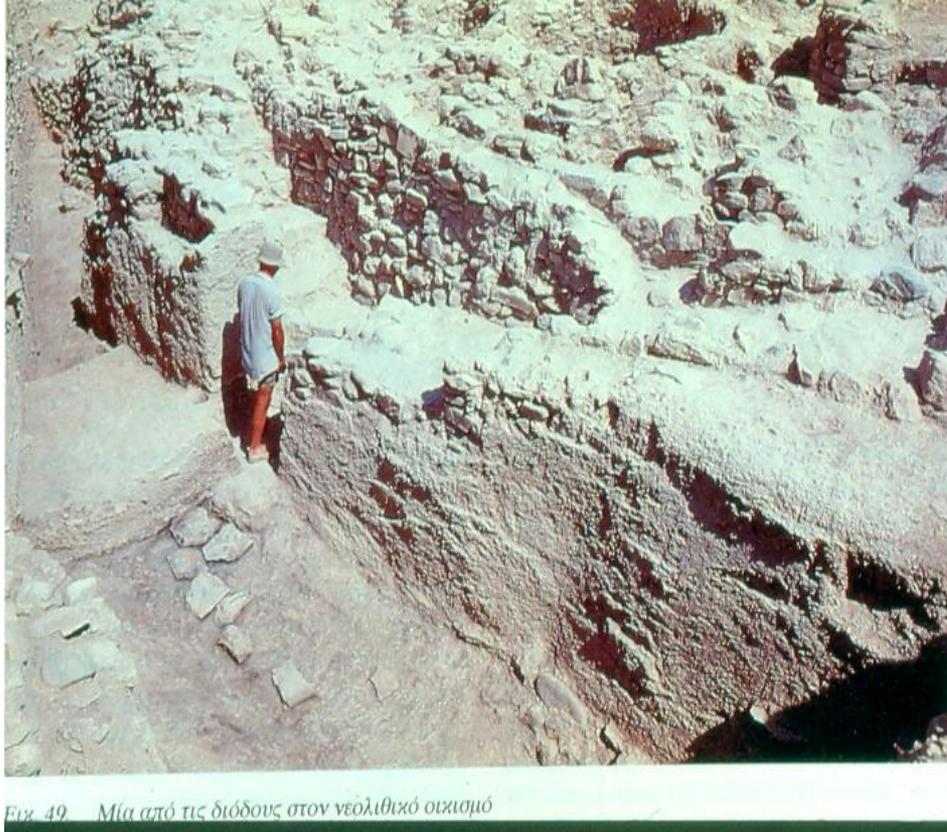
Σχεδιαστική αναπαράσταση των οικιών της Χοιροκοιτίας



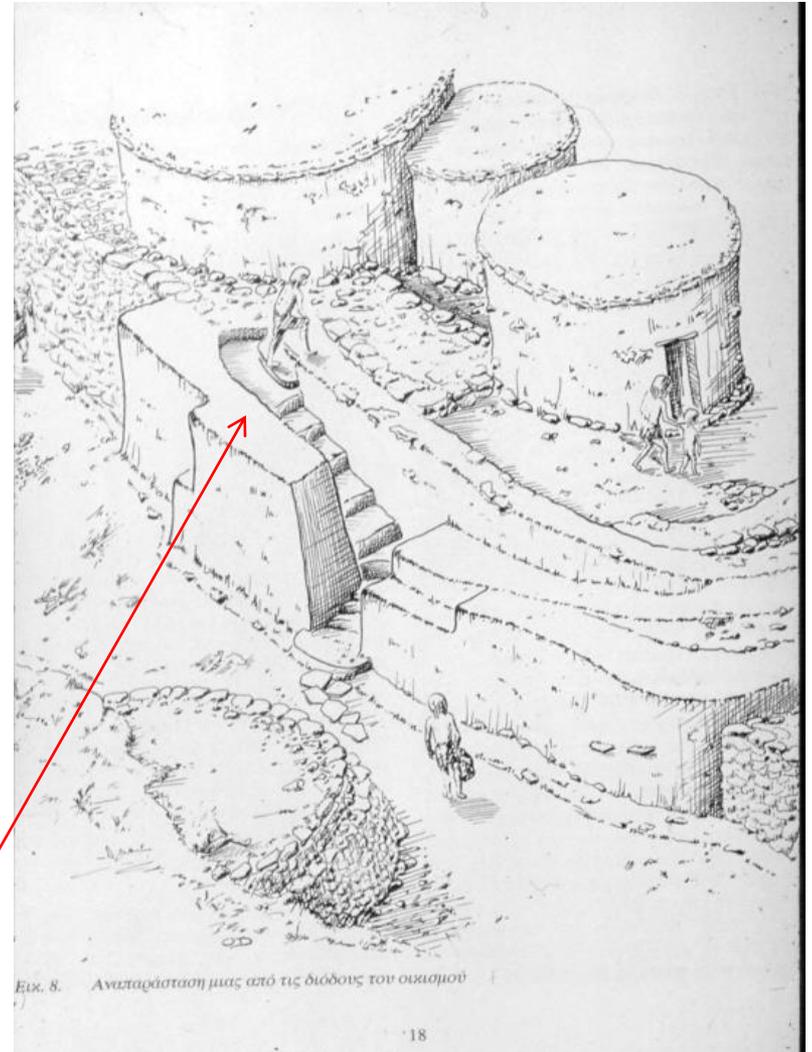


Κλίμακα του τείχους.

Μία από τις διόδους στον οικισμό και η σχεδιαστική της αναπαράσταση.



Εικ. 49. Μία από τις διόδους στον νεολιθικό οικισμό

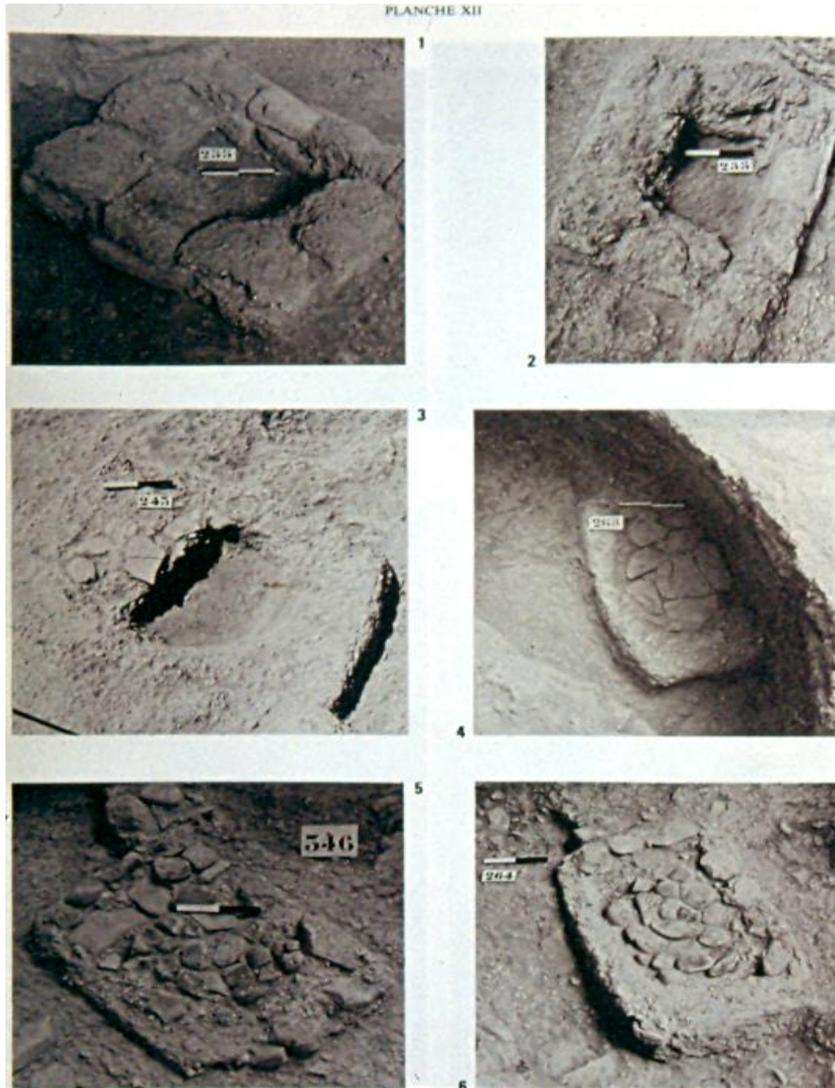


Εικ. 8. Αναπαράσταση μιας από τις διόδους του οικισμού

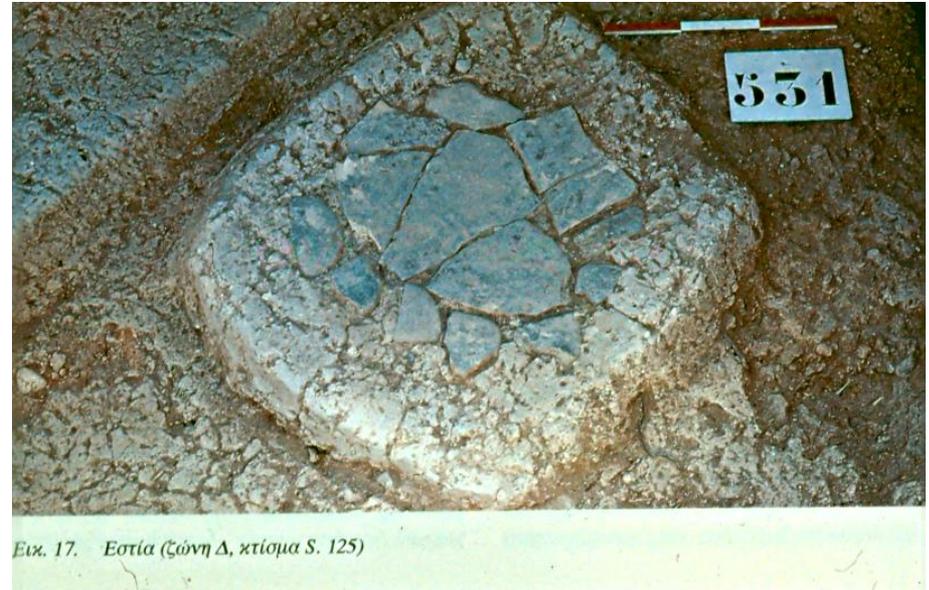
Η κλίμακα του
τείχους.

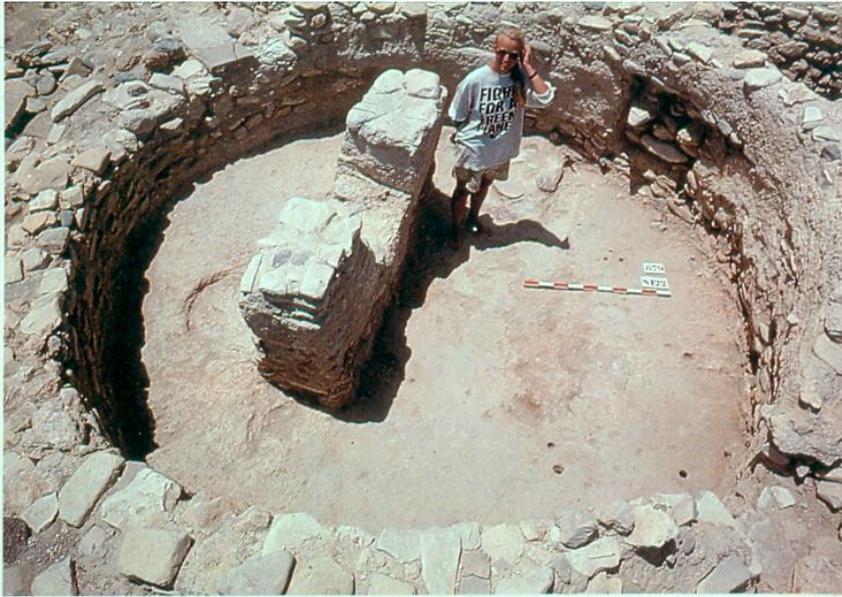
Οι εστίες του οικισμού

Τύποι εστιών



Εστία από το κτίσμα S. 125





↓
Άποψη από το εσωτερικό οικίας με πεσσό.



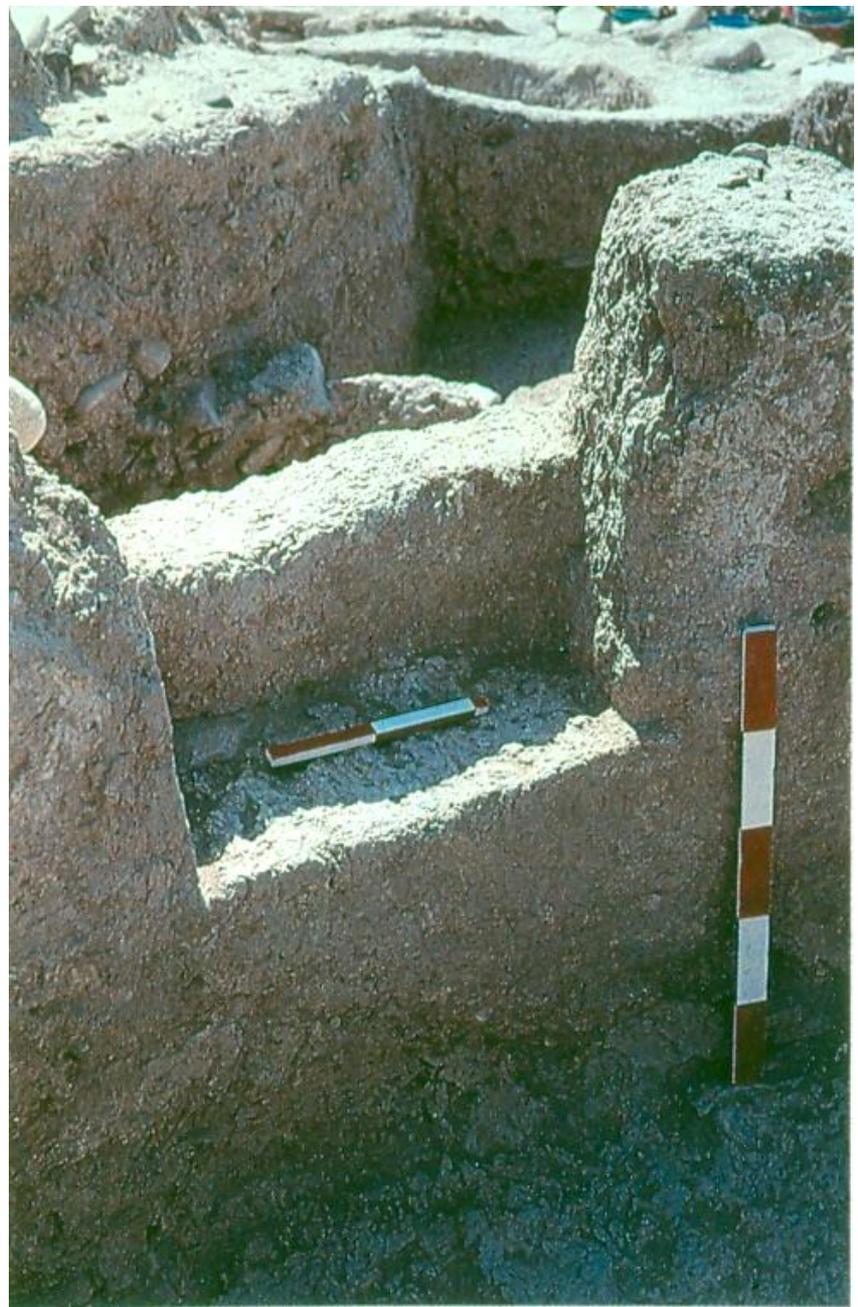
Άποψη από το εσωτερικό οικίας. Διακρίνεται η εστία.



→ Άποψη από το εσωτερικό οικίας με πεσσούς.

Χοιροκοιτία

Παράθυρο από την ζώνη Δ,
κτίσμα S. 125.

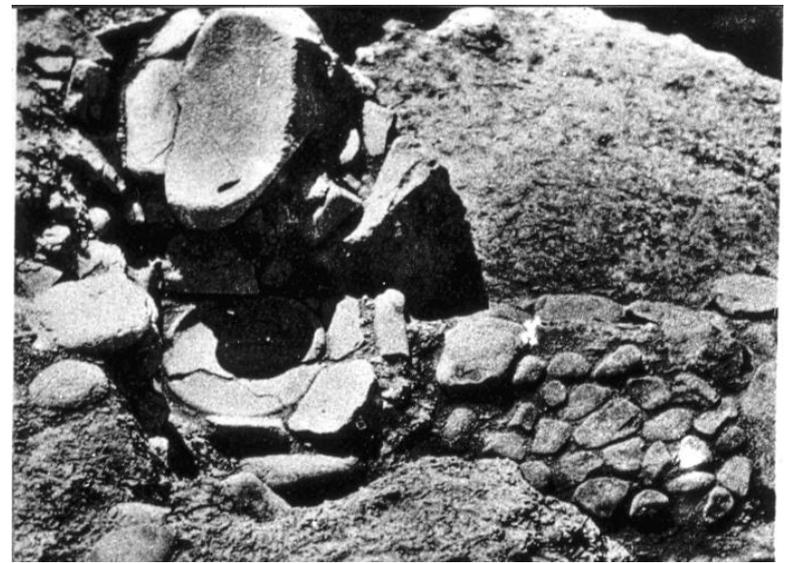


Ειχ. 10. Ένα παράθυρο (ζώνη Δ, κτίσμα S. 125)

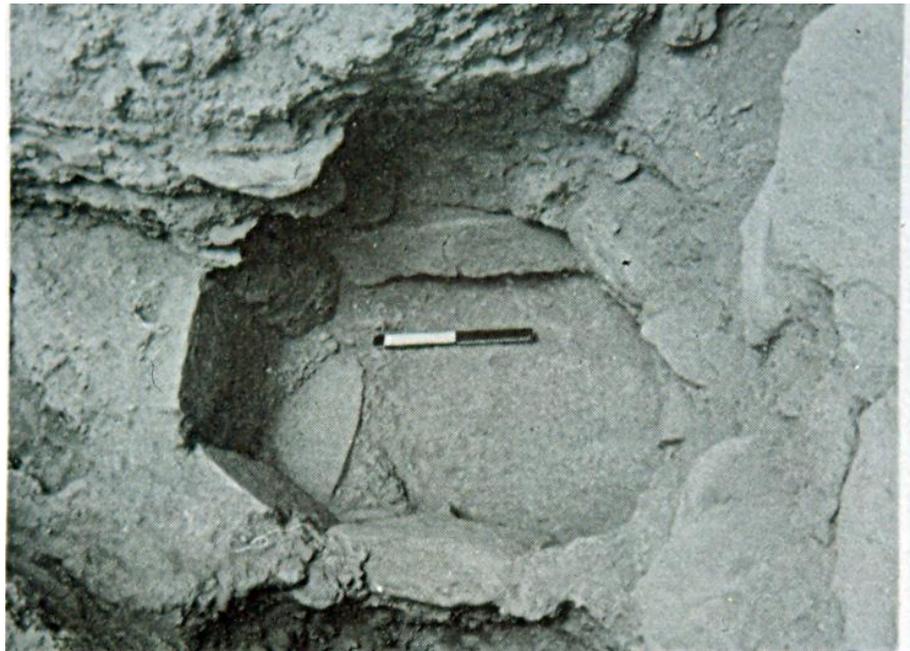


Εικ. 16. Σύνεργα για το άλεσμα σπόρων (ζώνη Δ)

Εγκατάσταση για το
άλεσμα σπόρων

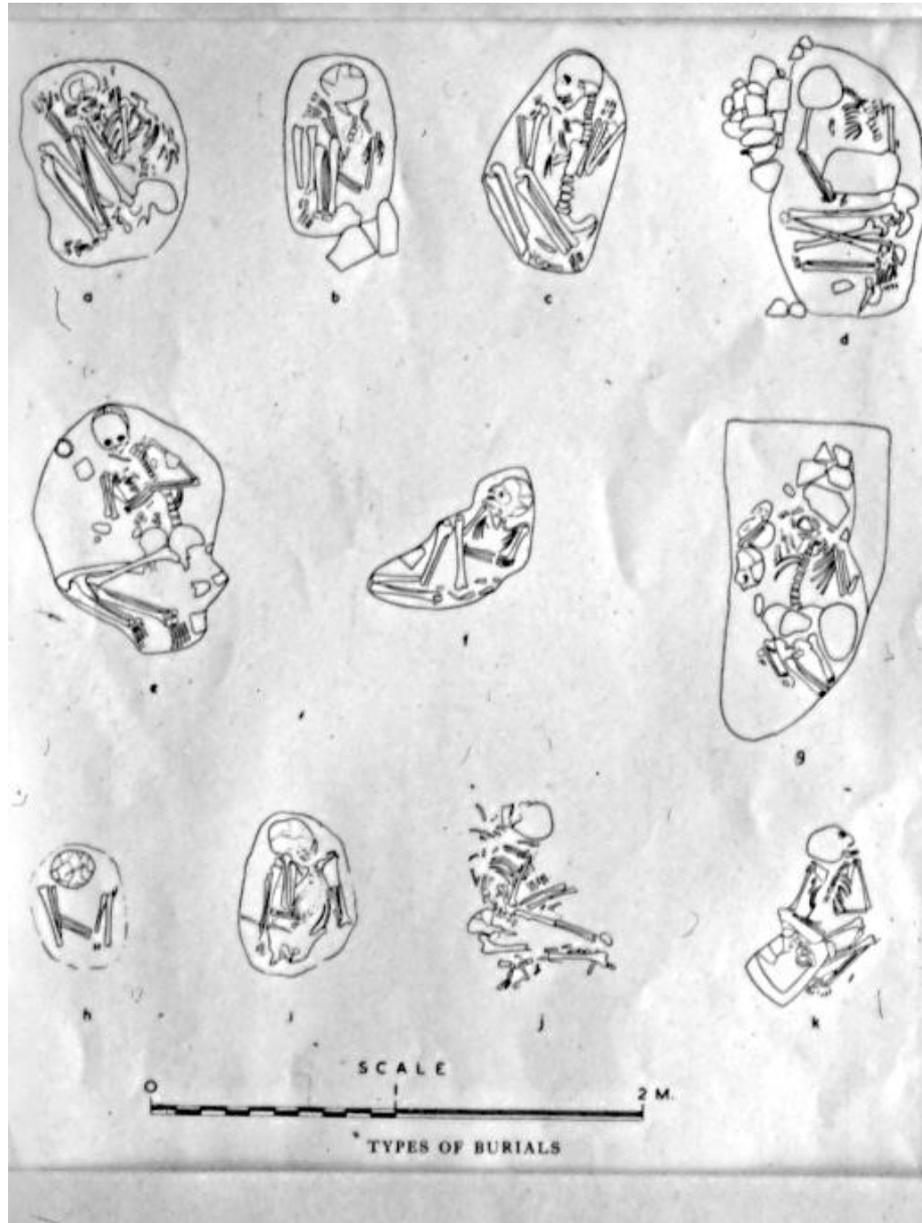


Εγκατάσταση για το άλεσμα



Η λεκάνη 364

Οι ταφικές πρακτικές στην Χοιροκοιτία

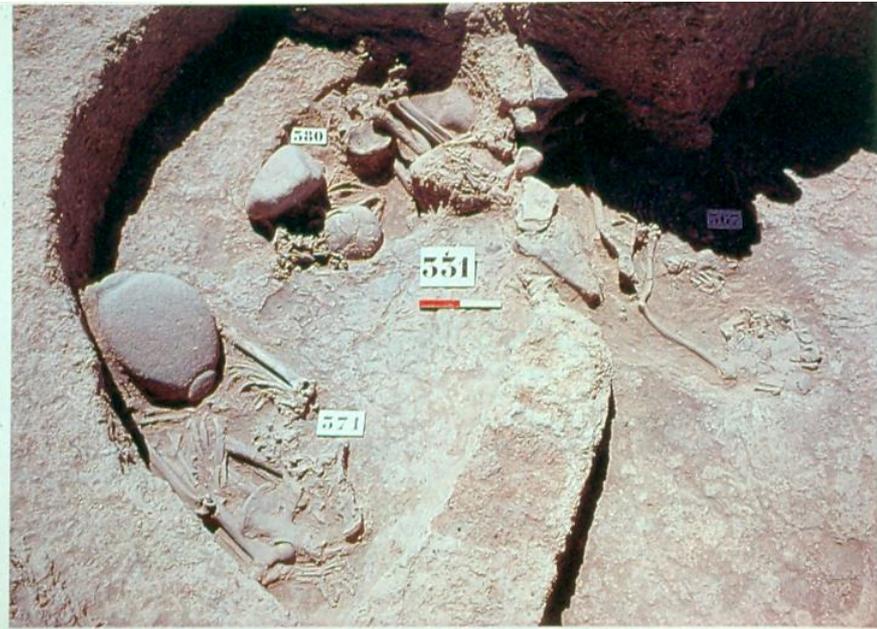




1. Tholos V, Platform on Floor IV



2. Tholos XVII, Platform with Graves I and II



Ταφή γυναίκας



1. Tholos XVII, Grave I



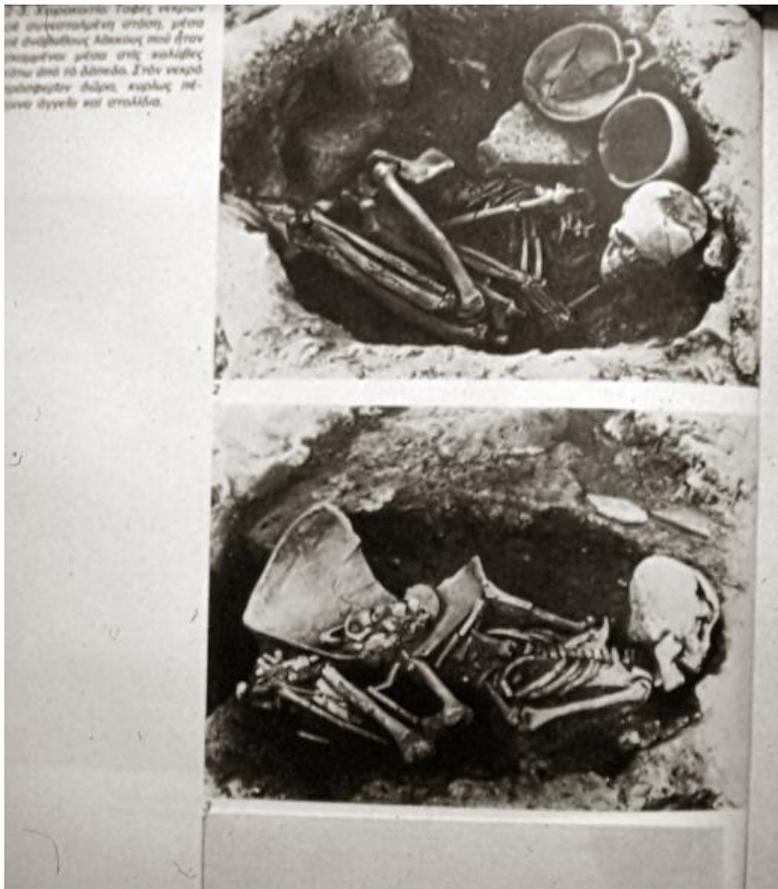
Οι αντιλήψεις περί θανάτου

Νεολιθική ταφή ενός ενήλικου ατόμου, εντός κατοικημένης περιοχής. Είναι τοποθετημένος σε συνεσταλμένη στάση με τα γόνατα λυγισμένα στο ύψος του στήθους. Το σώμα έχει τοποθετηθεί σ' έναν λάκκο σχήματος ελλειπτικού 85x70 εκ. Μία βαριά μυλόπετρα είναι τοποθετημένη πάνω στον νεκρό, με σκοπό να τον εμποδίσει απ' το να επιστρέψει και να βλάψει τους ζώντες.

The only 'religious' practices which may be noted during this period are burial rites. The veneration by the living for the dead may ultimately have been inspired by fear. Each corpse was buried in a shallow pit, either inside the habitation beneath a floor or just outside.



10 Khirokitia (excavated by the French Mission). A Neolithic adult burial within a habitation complex, laid in a contracted position with the knees bent against the chest. The body was placed in an oval pit, measuring 85 x 70 cm and 16 cm deep. A quern was put on the chest to prevent the dead from returning and harming the living.



1. Tholos V, Platform on Floor IV



2. Tholos XVII, Platform with Graves I and II



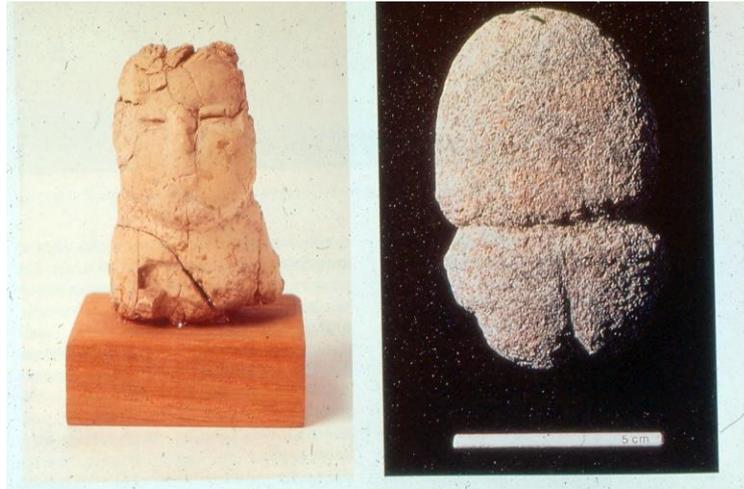
Στην Χοιροκοιτία παρατηρείται συγκεκριμένο τελετουργικό τυπικό που ακολουθείται στην πλειοψηφία των ταφών.

Ειδώλια

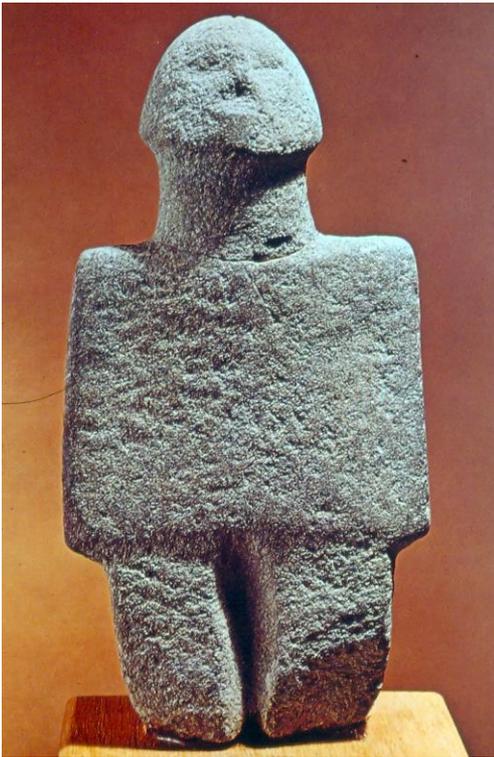


Fig. XV. Khirokitia: Stone Idols (1—3), Clay Head (4—5)

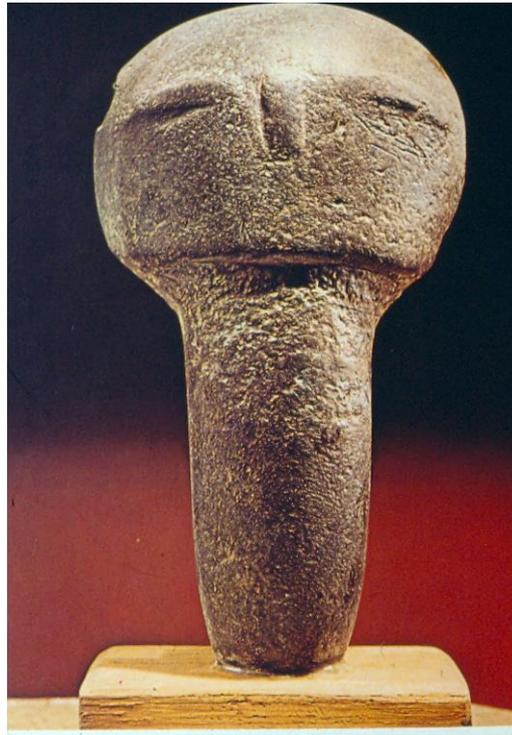
Λίθινα ειδώλια
και πήλινο κεφάλι



Κεφαλές ειδωλίων



Ειδώλιο



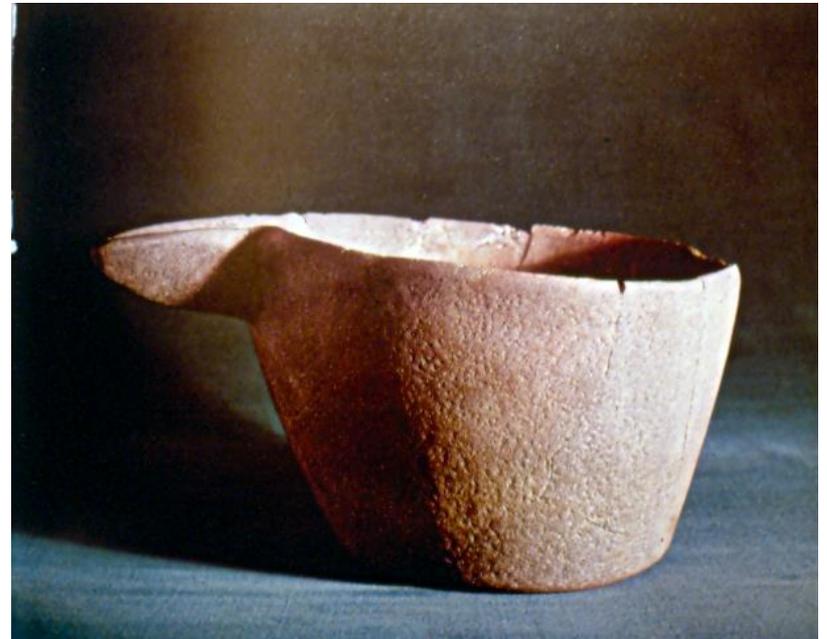
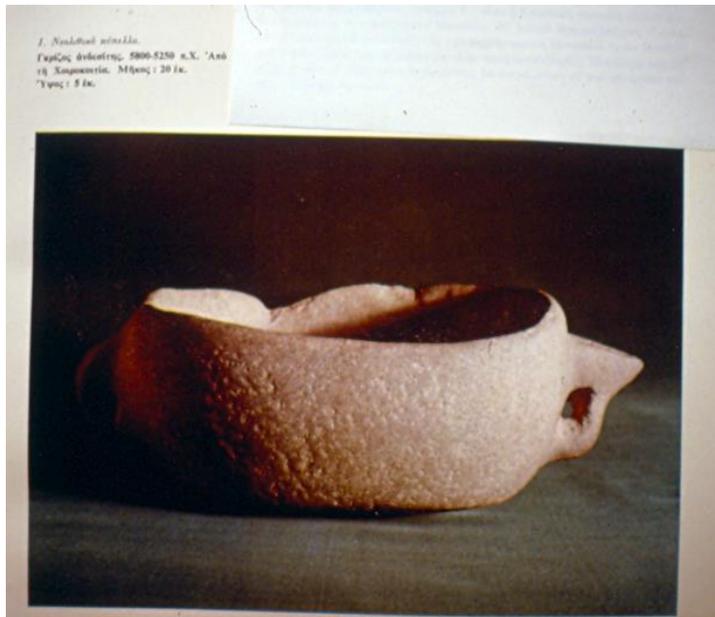
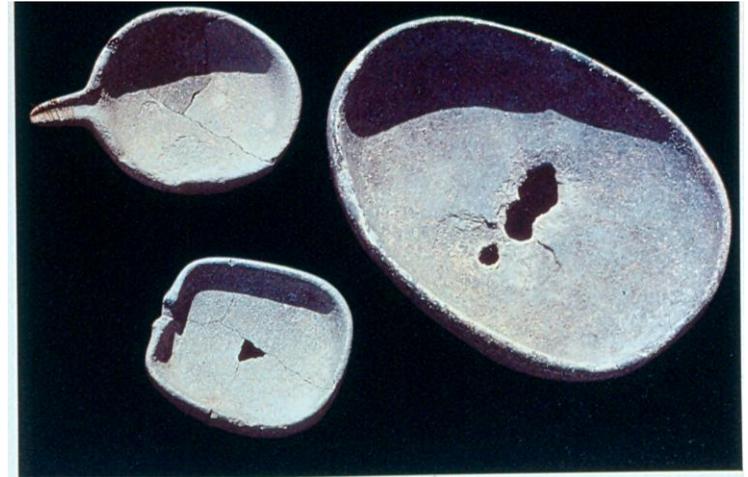
Κεφαλή

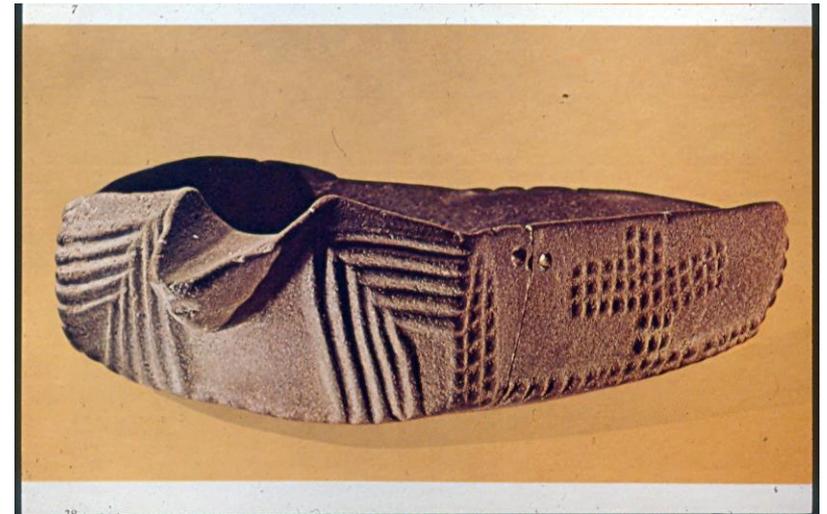


Λίθινο αγγείο



Λίθινα σκεύη



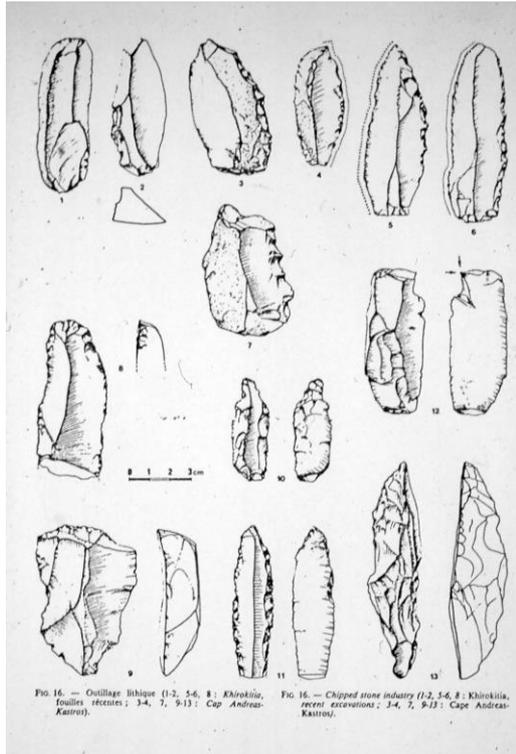


✓Κύρια υλικά κατασκευής είναι ο ανδεσίτης, ο δολερίτης, ο διαβάσης και ο βασάλτης.

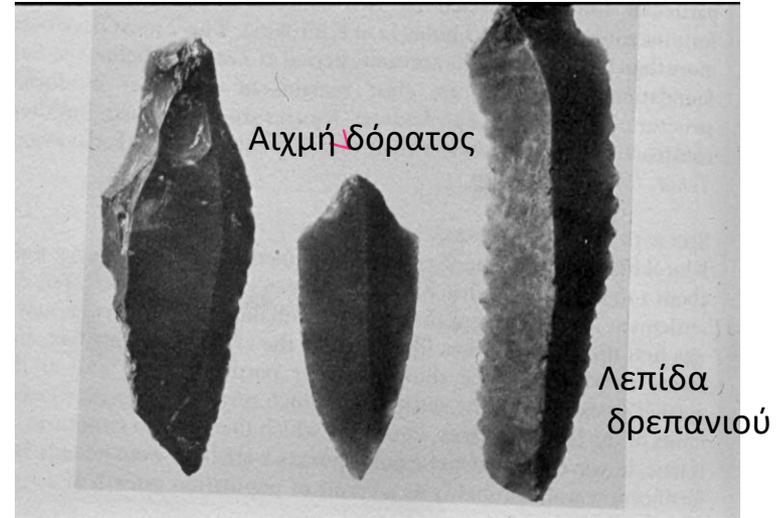
✓Απαντούν σε μεγάλες ποσότητες και πιο συχνό σχήμα είναι το κύπελλο.

✓Είναι είτε απέριττα χωρίς διάκοσμο, είτε φέρουν εγχάρκτη και ανάγλυφη διακόσμηση.

Εργαλεία



Απολεπίσματα οψιανού
και πυριτόλιθου



Αιχμές και απολεπίσματα

Εγχάρακτα βότσαλα



Κοσμήματα

